

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inzerate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENECE

Vojno poročilo št. 963 Ogledniško delovanje v Sirti V Fezzanu prijetih 50 sovražnih ujetnikov — V Tunisu je bilo uničenih 14 sovražnih tankov štiri nasprotna letala uničena

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavljaja.

Na sirtskem bojišču obojestransko ogledniško delovanje.

Pri spopadih, ki so bili pretekli dne v Fezzanu, je imel sovražnik občutne izgube; prijetih smo kakih 50 ujetnikov, med njimi dva častnika.

V Tunisu je bilo v bojih, kateri so se v teku, uničenih 14 tankov, dva oklepna avtomobila ter številna vozila.

Skupine naših letal so bombardirale in obstreljevale neko libijsko letališče, kjer so zadržale skladišče tekočega goriva ter uničila na tleh letala in avtomobile.

Drugi oddelki našega letalstva so delovali nad srednjimi postojankami nasprotnih razvrstitev v tuniški pokrajini. Osi lovci so v dnevni dvojni zbilji 4 letala; dvojje naših letal se ni vrnilo.

Nekaj bomb, spušenih na kraj Sciaeca (Agrigento) včeraj popoldne, je povzročilo omejeno škodo; med civilnim prebivalstvom je bilo 7 mrtvih in eden ranjen.

Pri sovražnih nastopih smo zgubili dve torpedni letali; velik del posadke je rešen.

Ruski napadi na Kavkazu zavrtnjeni

Nemške čete zavzele več gorskih postojank — Včeraj so Sovjeti zgubili 80 tankov in 52 letal

Hitlerjev glavni stan, 13. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na zapadnem Kavkazu je sovražnik zopet obnovil svoje že del časa prekinjeno krajevno bojno delovanje in ponovno poskusil vdreti v postojanke nemških in madžarskih čet, pri čemer je bil z visokimi izgubami zavrtnjen v obrambnem boju. Na gorski fronti so nemške čete zavzele številne bojne postojanke. Na ostalem južnem bojišču trajajo borbe dalje, 28 sovjetskih oklepnih voz je bilo uničenih.

Po močni topniški pripravi so začeli sovjeti na nekem odseku madžarskih čet napad, ki je bil v ogorčenih borbah s sodelovanjem nemških čet zavrtnjen. Nemška in hitra madžarska bojna letala so podnevi in ponoči obstreljevala z uničujočim učinkom izhodiščne postojanke in sovražnikove kolone v pokretu.

Pri nadaljevanju lastnih napadalnih akcij na srednjem odseku vzhodnega bojišča je padlo v naše roke več ujetnikov ter veliko številno oklepnih voz in topov.

Oporišče v Velikih Lukih se brani dalje z junaško hrabrostjo, medtem ko napredujejo lastni napadi za razbremenitev oporišča.

Na področju Ilmenskega in Ladoškega jezera je sovražnik izvršil močne napade, ki pa so se razbili ob žilavem odporu nemških čet. Sovjeti so izgubili v hudih borbah 52 oklepnih voz.

V ogorčenih letalskih bojih dneva so se

strelili nemški lovci 52 letal, med temi 36 na severnem odseku, pri čemer je pogrešano eno samo lastno letalo.

V Tunisu je sovražnik pri trajajočih krajevnih bojih izgubil dosedaj 14 oklepnih voz, dva oklepna izvidniška voza in veliko število motornih vozil. Dnevni in nočni napadi nemškega in italijanskega letalstva v Severni Afriki so

bili naperjeni na topniške postojanke in zbirališča čet. Štiri sovražna letala so bila sestreljena.

V zgodnjih jutranjih urah današnjega dneva so angleška letala spet izvedla brez načrta vzemirvalne polete nad zapadnim nemškim ozemljem. Nastale izgube in škoda je neznatna. Nad obalo Rokavskega preliva je včeraj sovražnik izgubil dve letali.

Kako je bil odbit napad na Napoli

Napoli, 13. jan. AS: Italijanska letala, ki so v ponedeljek uspešno branila Napoli pred napadom sovražnih letal, so uničila polovico sovražnih letal, ki so priletela nad mesto. Ko so se ta letala usmerila proti Napoliju, so jih takoj prestrela domača letala. Še preden se je lahko sovražnik približal svojim ciljem. Lovci, ki so bili v radijski zvezi z obrambnim poveljstvom Napolija, so po odhodu na ogledniški polet, zapazili skupino sovražnih štirimotornikov, kateri so prišli od juga, obvestili o tem obrambo in takoj se je dvignila skupina lovcev, katerih poveljnik je zažgal letalo na čelu sovražne skupine. Letalo je tresčilo na tla blizu Acerna (Salerno). Lovci so nadaljevali z zasledovanjem sovražnika, dokler ni strmoglavilo drugo letalo v okolici Lionija (Avellino). Istotčasno pa je neka naša oglednica pod poveljstvom častnika, ki je že pri prejšnjem napadu na Napoli sestrelil eno nasprotno letalo, pole-

tela proti sovražniku od jugovzhoda. Veliki bombniki so pred strelji italijanskih lovcev spremenili smer ter se oddaljili. Toda tretja patrola lovcev jih je dohitela 3000 metrov nad Napolijem. Zopet se je razvila bitka nad Procido. Poveljniki italijanske patrolne je napadel zadnje sovražno letalo na levem krilu, ki se je po drugem rafalu zažgalo ter tresčilo v morje blizu Ischije. Nasprotni bombniki so bili še enkrat napadeni nad polotokom Sorrente in so se morali umakniti proti Missiju. Neko osamljeno lovsko letalo je napadlo še eno sovražno letalo med Napolijem in Caserto. Tudi to letalo je bilo zadeto in se lahko smatra za izgubljeno. Eno letalo je zbila protiletalska obramba. Tako je sovražnik zgubil štiri letala. Pri zmagovitih nastopih so se posebno odlikovali naslednji letalci: poročniki Ferlini, Monaco, Mastitelli narednika vodnika Seratini in Pastoretto ter narednik Fornaci.

Rodoljubje italijanskih rojakov v Tunisu

Tunis, 12. jan. AS. Od trenutka, ko so čete Osi prišle v Tunis in se zoperstavile angloameriški vpadu v francosko Severno Afriko, so se pričeli za tu bivajoče Italijane dnevi goreče zvestobe in narodnega navdušenja. Navzočnost italijanskih vojakov združenih z nemškimi tovariši, je priglala patriotični ogenj v srcih vseh naših rojakov tako v mestih kakor na deželi, kjer žive že v več generacijah in delajo ter doprinesejo neprecenljiv delež v svojo razumnostjo in delom k proizvodnji in uspevanju Tunisa.

V Tunisu, kjer Italijanov, ki so prišli iz Sicilije, naravnost mrgoli med prebivalstvom in kjer na vsaki cesti in v vsaki trgovini govorijo in razumejo njih jezik, so bile manifestacije za naše vojake brez primere v ljubeznivosti in vzgonu. Povsod so italijanske družine vojake sprejemale in pozdravljale kot drage sorodnike.

Pa tudi v drugih področjih so tuniški Italijani takoj začeli sodelovati z našimi Oboroženimi Silami. Tako je italijanska bolnišnica v mestu, ki je velika zgradba in največja moderna bolniš-

nica v Tunisu ter po pravici ponos naše kolonije, takoj dala dve nadstropji na razpolago nemškim tovarišem, tretje nadstropje pa našim vojakom. Ranjence so tu negovali italijanski zdravniki ob ljubeznivi podpori bolničark Rdečega križa iz Tunisa. Tudi italijanski podporni odbor je sodeloval in pomagal skupno z GIL-om našim vojakom, ki so prišli v Tunis z operacijskih področij. Več sto italijanskih delavcev zlasti šoferjev in mehanikov, je takoj dalo svoje delo na razpolago Oboroženim silam.

Tudi v Suzi kjer živi kolonija 3.500 Italijanov, ki so po večini ribiči in obrtniki s Sicilije, je bil prihod italijanskih in nemških sil za naše rojake nepozaben dogodek.

V Sfaxu, kjer živi 4000 Italijanov, ki so tudi prišli s Sicilije, je bil sprejem italijanskih in nemških sil izredno prisrčen. Velika italijanska šola, kjer se osredotočilo življenje naše zajednice, je bila z ljubeznijo in umno preurejena v bolnišnico za prvo pomoč ranjencem z bojišč. Vsa italijanska kolonija je poskrbela za živila, zdravila in obleko.

Zmagovit dan italijanskih letalcev

Afrisko bojišče, 13. januarja. AS. Zadnji ponedeljek je bil zmagovit dan za italijanske lovce, ki so se udeležili bojev v Sirti. Še enkrat so italijanski letalci pokazali svoj pogum ter svojo sposobnost in zadali sovražniku težke udarce. Sestrelili so skupno 11 letal in uničili več deset oklepnih sredstev. Ko je prišlo sporočilo, da se nahajajo angleško-ameriška letala na nekem prednjem letališču v neposrednem sovražnem sirtskem zaledju, je dobila skupina naših lovcev pod poveljstvom majorja Lorenza Viala povelje, naj izvede nenaden napad na to letališče. Skupino so tvorili bombniki vrste »Macchi 202«, epremljali pa sta jih dve drugi lovski skupini pod poveljstvom podpolkovnika Tita Falconija in majorja Gustava Garretta. Napad italijanskih lovcev na sovražna letališča je bil iz-

veden v nizkem poletu: 4 sovražna letala so bila zažgana, 10 drugih pa zelo poškodovanih. Na povratku so italijanski lovci zapazili več sovražnih oklepnih sredstev, jih napadli ter kakšnih 60 zadeli. Večina teh sredstev je bila onesposobljena. Istotčasno so se spremljajoče lovске skupine spopadle s sovražnimi lovci, ki so bili štirikrat močnejši, jih prisilile v boj, katerega se je udeležilo okoli 100 letal. Italijanski »Macchi 202« so se junaško spoprijeli z najmodernejšimi »Spitfireji« in »Curtisii«, katere so vodili angleško-ameriški piloti ter po dolgi bitki sestrelili 5 »Spitfirejev« in dva »Curtisii«. Osem nadaljnjih sovražnih letal je bilo zadetih. Italijanska letala, ki so ob tej priložnosti zopet dokazala svojo taktično premoč nad številnejšim nasprotnikom, so zgubila le tri stroje.

Preskrba ameriškega ekspedicijskega zbora v Evropi

Ameriška intervencija v Evropi je prisilila angleško-ameriško trgovsko mornarico k najstrožjemu naporu za prevoz ljudi in gradiva. Ker pa je bila prepeljana velika množina ljudi in gradiva v kraje, ki nimajo dovolj sredstev niti za lastno vzdrževanje, je izkrenje povečalo krizo živinskih dobav Angliji. Ne gre več za enostavno preskrbo civilnega prebivalstva, ki je bilo s potrebnimi omejitvami prisiljeno na borno življenje, marveč za preskrbo številnih vojaških oddelkov z živežem in orožjem, torej za preskrbo ljudi, ki jim je treba posvečati posebno skrb za telesno zdravje in duševno vednost. Istotčasno pa jim dobavljati velike množine orožja in goriva, da se prepreči križ zaradi pomanjkanja sredstev v primeru trdih in dolgih bitk.

Dočim so Angloamerikanci s svojim običajnim sistemom tudi v Tunisu srečno rešili vprašanje orožja, pa je ostalo nerešeno prvo vprašanje, katero stalno vznemirja zavezniško časopisje. Drugo vprašanje so rešili enostavno tako, da so poslali v prvo črto proti osim četam francoske oddelke, nabrane po raznih kolonijah. Ti oddelki se lahko znajdejo v neugodnem položaju proti sovražniku. Angloamerikancev nič ne priganja, da bi se zanimali za te ljudi. Vedo, da nimajo nikjer prijateljev. Borijo se iz obupa vedeč, da so jih izdali zavezniški in poveljniki. Ne dezerirajo, ker vedo, da bi jih to lahko spravilo v zavezniške ječe, ki so hujše od boja samega. Pastvi v zavezniške roke pomeni takojšnja smrt brez razprave in brez opravičevanja, dočim pomeni ječa konec strahne more, ki je legla na celotno francosko ljudstvo, ki se je pogubilo, ker je poslušalo razkrojevne nauke svojih glavnih sovražnikov, judovskih prostozidarjev.

Zbirati živež za Amerikance v Afriki in za one v angleškem imperiju, je bila prva misel voditeljev ameriške mornarice. Zato pa so morali zaradi nevarnih praznin, katere stalno povzroča jo osne podmornice v njihovem ladjevju, omejiti druge transporte, ki se jim zde manj važni. Zmanjšali so dovoz živeža za angleško civilno prebivalstvo. Ker pa je racionaliranje v Angliji doseglo višek, morajo poiskati druga pota za rešitev.

Na pomoč je skočila ameriška tehnika, ki ni gledala na okusnost jedi. Vsa jedila, meso in drugo, kar pošiljajo iz Amerike, so spremenili v prah (meso, zelenjavo, mleko itd.). Ne upoštevajo, da ima meso v takem stanju manjšo redilno moč ter povzroča bolezn. posušena zelenjava pa nima vitaminov in ne nudi otrokom odporne sile proti nalezljivim boleznim.

Vsi ti argumenti, ki bi jih na široko obravnavali, ako bi šlo za ameriško in ne za angleško prebivalstvo, so zamočeni v ameriškem tisku in poleg tega se opaža med vrstami grožnja za popolno ustavitev, če bi se kdo pritoževal nad sedanjimi dobavami.

Ta rešitev pa ima slabo stran tudi v vojaškem pogledu. Danes še Amerikanci niso uspešno vstopili v vojno na afriškem in evropskem odseku. Danes še vedno čakajo in se krepijo. Kaj bo jutri, ko bodo morali pomnožiti svoje vojne dobove, ki jih motorizirane divizije in tolikšnih količinah porajajo? Četudi bi osna obrambna sredstva — kar pa ni verjetno — ne povečala svojih napadov, ali bo ameriška mornarica mogla vzdr-

žati vojni ritem? Gotovo bo morala zmanjšati pošiljke drugam, kajti vse razpoložljivo ladjevje je že zdaj vpreženo za preskrbo sedanjih zavezniških potreb.

Rusija bo prva žutila omejitve. Lahko se bo do našla opravičila za ukinitve vsake nadaljne pomoči. V pristaniščih bo led — ali pa bo ruski zaveznik že zagrešil kakšno napako, ki bo vzrok za izdajstvo. Toda tudi ta redukcija ne bo zadostna. Tudi Japonci so v svoji borbi na Tihem in Indijskem morju zmanjšali ameriške konvoje in Amerikanci bodo morali iz atlantske mornarice odtegniti nekaj svojih površinskih ladij na ta prostor. Tako se bodo tudi ameriški oddelki v Avstraliji in na otokih znašli v krizi.

Zato Amerikancem ne preostane drugega, kakor popolnoma ukiniti pošiljanje živil angleškemu civilnemu prebivalstvu. Posledice tega bodo za Anglijo nepreračunljive. Hudo bo v primeru, če se b o to zgodilo istotčasno s ponovitvijo bombnih napadov na angleška mesta.

Civilno prebivalstvo, ki ima nevzdržen položaj v prehrani in bo izpostavljeno še načrtnemu bombardiranju nemškega letalstva, ne bo moglo dolgo vzdržati v takem položaju. Če so Amerikanci poslali svoj močan ekspedicijski zbor v Evropo samo zato, da bi podvrgli angleški imperij svoji politični moči, je treba pričakovati tudi konec neodvisnosti angleške materinske države, ker so njene kolonije in dominijoni v velikem delu že prešli v odvisnost njenega ameriškega zaveznika. ARU

700 anglosaških petrolejskih ladij potopljenih

Berlin, 13. jan. AS: DNB je zvedel, da je bilo od začetka vojne do danes potopljenih 700 sovražnih petrolejskih ladij s skupno tonažo 5.100.000 ton.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 13. jan. AS: Mednarodna poročevalska agencija je izvedela naslednje podrobnosti o položaju na vzhodnem bojišču. Po silovitih in brezuspešnih napadih prejšnjih dni, so boljše-viki južno od Stalingrada vrgli v boj nove močnejše sile, obupno poskušajoč zlomiti nemško obrambno črto. Povsod so bili napadi velikanskih mas zdrobljeni ob silovitem ognju nemškega avtomatskega orožja in topništva, dočim so na nekaterih točkah, kjer je Sovjetom uspelo vdreti v postojanke, močni nemški protinapadi takoj popravili položaj. Takojšnja in neposredna uporaba svežih nemških rezerv je tako povsod zavrla vsak delni uspeh, ki ga sovražnik ni mogel izkoristiti. Boljševiška zbirališča so bila čisto dobesedno zmetla v nemškem koncentričnem ognju, dočim so bila njihova sredstva v velikem številu onesposobljena. Posebno veliki so bili nemški protinapadi med Donom in Volgo, kjer so bile po nekajdnevnih zagriženih bitkah številne vasi zavojevane in se je

položaj očitno zboljšal. V teh nastopih so bile razne močne sovjetske skupine obkoljene in jih zdaj uničujejo.

Na Kavkazu so boljše-viki izvedli nenaden napad z motorizirano kolono, ki je prodirala v smeri proti mestu Mineralnij vodi. Majhna posadka tega mesta je z malostevilnimi protitankovskimi topovi junaško zlomila napad, zadala sovražniku težke izgube, uničila 12 tankov ter odbila kolono proti vzhodu. Neka druga letela boljševiška kolona je izrabila gostoto megle in je skušala vdreti v nemške postojanke v velikem donskem kolenu, pa je bila tudi hitro ustavljena in potem uničena. Na vseh drugih odsekih so nemške čete nadaljevale svoje premike po določenem načrtu in številni novi kraji so bili zaseđeni. Pri Velikih Lukih so nemški naskakovalni oddelki vkljub obupnemu sovjetskemu odporu, nadaljevali svoje napredovanje.

Moskva protestira pri zaveznikih

Rim, 13. januarja. AS. »Sunday Picural« trdi, da bo Moskva protestirala v Londonu in Washingtonu proti razvoju položaja v Severni Afriki. »Times« piše, da je zvedel iz dobro poučenih virov, da hočejo Sovjeti storiti potrebne korake in dobiti dovoljenje, da bi poslali svoje vojaške opazovalce na ta odsek. Dodaja se, da je sovjetska vlada sporočila Londonu svoje hotenje, naj se z njo posvetojuje ter naj jo pouče o vsem, kar se dogaja v Severni Afriki, grozeč, da v nasprotnem primeru ne bo priznala nikake odločitve, ki jo bodo zavezniški eklenili glede francoskega kolonialnega imperija. »Observer« napada De Gaullovo odbor, ki zavzema stališče, da ima samo De Gaulle pravico govoriti v imenu odpadlih Francozov. List pripominja, da ni nobenega dokaza, da bi bil De Gaulle izvoljen za voditelja vseh Francozov in da morajo imeti v nekaterih primerih besedo ter odločitev civilne oblasti.

Čiščenje v Sofiji

Sofija, 13. jan. AS: Policija je pri čiščenju lokalov v prestolnici zasačila 134 nezaželenih oseb, ki niso imele dovoljenja za bivanje v Sofiji, in bodo zato poslani v koncentracijska taborišča na otok Tasos in Samotrake.

Pogovori s slovenskim ljudstvom: Prvi obračun

Časnikar Alessandro Nicotera je snoti zaključil vrsto predavanj s sledečim govorom:

Smatramo, da so v političnem življenju Ljubljane poslednji meseci pomenili važno prehodno dobo. S temi našimi razgovori smo imeli namen doprinesiti svoj delež k razjasnjevanju, ki je v teku, katero se razvija izredno počasi, vendar pa je postalo dejstvo, ki je vidno vsem.

Sedaj jih bomo za nekaj tednov prekinili v pričakovanju, da dozore drugi odločilni dogodek, ki bodo okrepili naše načelo o medsebojnem razumevanju med Italijani in Slovenci.

Zatrdno upamo, da je zima čas premišljevanja, ki prinaša vedno najboljše nasvete, da se končno pride do konkretnega sporazuma, do resničnega in pravega sodelovanja na vseh poljih delavnosti med Italijani in Slovenci.

Hoteli bi biti napovedovalci skupnega, jasnega in koristnega dela: naša želja je bila tudi v največji meri doprinesiti delež, da bi se razjasnilo in razpršile megle, ki ovirajo možgane in srca.

Dejstvo je, da se je viharno ljubljansko nebo razjasnilo. Kdor se spomni na nekatere temne

(Nadaljevanje na drugi strani.)

(Nadaljevanje s 1. strani)

dneve iz preteklega leta, bo moral priznati, da piha veter miliga vremena, če že vreme ni popolnoma lepo.

Dejansko se je v dušah ustvarila neka jasnost: mi tako mislimo. Govorimo o osebah z dobrimi nameni, ki so bile žrtve tisočev negotovosti, tisočev napačnih napovedi, tisočev zgrešenih nad.

Naj vsakdo za svoj račun napravi majhen zaseben obračun o prestatih bojznih in mogoče tudi o strahotah. Naj se spomni na fantastične govorice, katerim so vsi verjeli in na zmote zlobne podtalne propagande. Naj vsakdo pogleda nazaj na čase, ki so prešli in na razpoloženja, ki jih je bilo treba prenašati in premagati. Vsak dober mešan naj skuša vestno presoditi v svojem spominu, kolikokrat ga je vse to mimo pravih zvedlo na napačna pota. Nato pa naj vsak Slovenec usmeri svoj pogled na Italijo, ki je v boju z najverolomnejšim sovražnikom, v ogromnem boju ter je navzoča med nami odločna, jasna in delavna.

O naši Italiji je treba reči, da se v sorazmerju s tolikimi hudimi preizkušnjami, katere je morala prenesti, nam predstavlja kot dežela izredno polna življenja in vzvišena stvaritev, potem, ko je zmagovito zaključila toliko bojev, ko je njen narod srečno prenesel ogromen vojni napor ne samo od leta 1939 naprej, ampak še v prejšnjih letih. Kljub vsemu se mora ta odlika Italije jasno pokazati vsakomur, kdor zna gledati nad majhnimi bedami in zmedami dnevnega življenja.

Dobro vemo, da žive nepoboljšljivi zločinci, katerim nauki dogodkov ne prinašajo ničesar; večina pa tudi po najhujših razpršitvah nazadnje vendarle najde v svojem prepričanju stalno ravnateljstvo.

Mi tedaj menimo, da so se pri večini Slovencev razblinili prividi, ki so se razplameli v jeseni leta 1941 in nato še bolj v naslednji pomladi.

Možno je, da bo nasprotna propaganda skušala ustvariti druge privide. Podatni elementi ne bodo mogli priznati, da so premagani, dokler bodo dobivali podporo in to seveda ne bo več mogoče, ker narod ne bo hotel ostati v zmoti.

Slovenski kmet bo sedaj mnogo bolj oprezen, kadar mu bodo prihajali pripovedovati, da rdeča vojska napreduje vedno bolj zmagovito. Po dolgem času se je prepričal, da se je rdeča vojska vojskovala, da se je živalsko borila, vendar pa je vedno na vseh bojiščih bila prisiljena k umiku.

Velika večina ljudstva je tudi domela, da podtalneži lahko izkovejo več ali manj razsežne nerede, kajti povsod tam, kjer so roparji, so vedno možne zasede in ropanja, toda zato bo zatiranje vedno večje, kakor pa kateri koli upor.

Skratka, celo vrsto zmot, v katere je podtalna propaganda lahko računala, dokler je bilo mogoče nabirati nevedneže in tiste, ki jih je lahko navdušiti, je razbila ista stvarnost dejstev. Ob obračunu pa se lahko ugotovi, da je slovensko prebivalstvo postalo mnogo bolj previdno pri vrednotenju tistega, kar se dogaja, kar opazuje in kar čuti.

Prav gotovo ve, da bodo italijanska vojska in druge ustanove v tej pokrajini, tudi v bodoče z močno roko opravljale svoje naloge, seveda z vsem duhom razumevanja. Ta duh razumevanja na strani italijanskih oblasti bo vedno enak meri lojalnosti slovenskega ljudstva.

To je bistveno, glavno in končno stališče: politično dejanje ne izhaja iz predsodkov, ampak je vedno v skladu in bo v skladu z razpoloženjem Slovencev. Če se bo večalo število roparjev, njihovih prikritih in skritih sodelavcev, podpirateljev, oskrbovalcev, finančnikov, simpatizerjev, se bodo v matematičnem razmerju večale tudi sankcije. Če se bo manjšalo število iztirjencev, prividov, zločinov, bodo v prav toliki meri točno zmanjšane tudi omejitve. To je zelo jasen postopek, ki ga ne bodo mogli oslabiti tisti ljudje, ki bi hoteli izzvati vero v lastno dobro prepričanje, da bi zato zahtevali milost.

Sedaj niso časi taki, da bi se verjelo v besedo, pa tudi mogoče ne v prisego... v dobro prepričanje nikogar, kadar je na razpolago na stotine prilik, da se dokaže lastna dobra volja delati za dobro.

Slovenec bi moral skratka priti do prepričanja, da se bo z njimi postopalo tako, kakor zasluži. Majhna formalna vprašanja štejejo malo ali nič pri usmeritvi splošnega značaja, od katerega je odvisna strogość posameznih odredb.

V prepričanju, da bodo raziranja in nameni tega prebivalstva počasi ugodno dozorevali v vedno večjem in boljšem razumevanju Italije, zaključujemo to prvo vrsto predavanj z mislijo, zlasti na volake, ki tukaj z žrtvijo predstavljajo bojujočo se Italijo.

S r e ž n o
n o v o l e t o
ž e l i

OKRŠLAR MATEVŽ
izdelovanje torbarskih predmetov
Ljubljana, Tržaška cesta 42

Razdelitev poslov na okrajnem sodišču

Na ljubljanskem okrajnem sodišču je sedaj objavljena razdelitev poslov in referatov med posamezne sodnike, kakor jo je potrdilo okrajno sodišče. Starešina okrajnega sodišča je g. Fran Orožen. Njemu v pomoč in sodelovanje je dodeljenih 11 sodnikov in 2 sodna pripravnika. Od sodnikov je en sodnik, g. Ludvik Batista, dodeljen pobotnem uradu, ki posluje v Simon Gregorčičevi ulici in ki ureja obveznosti nemških izselencev do prebivalcev Ljubljanske pokrajine in obratno. Ostalim sodnikom so dodeljeni posamezni nesporni in sporni posli. Vodstva posameznih oddelkov so v glavnem ostala neizpremenjena, vodijo posele isti sodniki, kakor so bili določeni že lanske leto.

Izmenjena sta le sodnika na obeh kazenskih oddelkih VI. in VII. Dosedanji kazenski sodnik na oddelku VI g. Fran Peterca je prevzel vodstvo civilnega oddelka IVa in referat o stanovanjskih odločbah namesto sodnika dr. Valentina Benedika, ki je prevzel kazenski oddelki VI. Sodnik g. Janko Müller, ki je doslej vodil civilni oddelki II., je prevzel kazenski oddelki VII. namesto sodnika g. Vinca Panceta, ki je prevzel Müllerjev civilni oddelki.

Gospodarsvo

Italijanska proizvodnja žrnila. V kemiki industriji zavzema važno mesto tudi proizvodnja žrnila, s katero se peča okoli 700 majhnih podjetij. Toda vsa podjetja so v stanju proizvoditi vse vrste tinte, nadalje pa tudi tiskarske barve. Skupna proizvodnja teh podjetij znaša okoli 20.000 met. stotov letno.

Fuzije v Italiji. V drugi polovici lanskega leta je prišlo do izredno številnih fuzij v Italiji. Računajo, da je ta koncentracija združila okoli 3,3 milijarde lir, kar je seveda bilo omogočeno z raznimi davčnimi olajšavami.

Fuzija v italijanski industriji precizne mehanike. Družba Isario Milano z glavnico se je fuzionirala z družbo Siemens d. d., Milano, z glavnico 11 milij. in je inkorporirala čele družbe: D. d. lombardskih delavnic za precizne aparate (O. L. A. P.) v Milano z glavnico 5 milij. lir, D. d. Alfieri & Colli v Milano z glavnico 2,65 milij. in D. d. za nepremičnine Vitepino v Milano z glavnico 0,15 milij. lir.

Spodnještajerski zavod za impregniranje lesa. Gvido Rütgers objavlja otvoritveno bilanco v markah za 1. januar 1942. Glavnica 0,5, rezerve 0,09, obveznosti 0,37, naprave 0,41, obratna glavnica 0,55, od tega naložba v bankah 0,024 milij. mark.

Do sredi lanskega leta so poslovali trije izvršilni oddelki. Zaradi zmanjšanja izvršilnih poslov je bil tretji oddelki Vb ukinjen in sta sedaj v funkciji samo oddelki V, ki ga vodi sodnik g. Jože Tome hrkutu z vodstvom zemljiške knjige ter oddelki Vb, poverjen v vodstvo sodniku g. Albinu Torelliju.

O poslih izvršilnega oddelka je bilo že kratko poročano. Naj navedemo značilno okolnost, da so prisilne prodaje zarubljenih premičnin, kakor pohištva, zlatnine in drugih stvari, lani bile zelo redke, in da so razglasi o takih dražbah, ki so bili druga leta silno pogosti, na objavnih deskah zelo, zelo redki in se skoraj z desk izgini. Lani se bili v 41 primerih prodani v korist upnikov zarubljeni predmeti na javni dražbi, ko je bilo predlanskim takih prodaj 112 in v letu 1940 celo 136, druga leta pa še veliko več, takole do 300. Izvršilni organi so imeli druga leta polne roke raznih rubežni. Lani se imenu razmeroma malo opravil. Opravili so lani 609 rubežni, predlanskim 966 in v letu 1940 celo 1456. Izvršilni organi so lani opravili tudi na zahtevo hišnih gospodarjev 151 deložacij, predlanskim 241 in v letu 1940 celo 369.

Izravnalni sklad za cene na Hrvaškem. Zvišanje državnih pristojbin za sladkor, žganje, spiritov, kavne in čajne nadomestke, služi predvsem za to, da se ustanovi posebni izravnalni sklad za cene, ki bo služil za regulacijo cen. Ta sklad naj bi znašal v celoti 2 milijardi kun.

Nova družba za mednarodno trgovino v Zagrebu. V Zagrebu je dovoljena ustanovitev Une, mednarodne d. d. z glavnico 22 milijonov kun. Družba se bo pečala z izvozom domačih surovin, zlasti pa kmetijskih proizvodov, ter bo nadalje uvažala v zameno druge izdelke.

Fuzija srbskih bank. Sklenjena je fuzija naslednjih srbskih bank: Tehnična kreditna banka, Industrijska kreditna banka, Mešanska hranilnica vse d. d. v Beogradu v novo Industrijsko tehnično banko d. d.

Terjatve do bivše jugoslovanske države in banovin itd. v Nemčiji. V Nemčiji so začeli z izplačevanjem odpravin za terjatve napram bivši jugoslovanski državi, banovinam in državnim ter banovinskim obratom. Gre za terjatve, ki so nastale do 15. aprila 1941. Terjatve in pravice do drugih jugoslovanskih dolžnikov ne pridejo pod ta določila.

Obvezna ponudba vrednot v Srbiji. Srbska na-

Nov občinski komisar v Dobropolju

Fašist Enzo Verzelloni je imenovan za izrednega komisarja v občini Videm-Dobropolje namesto fašista Bruna Domenella.

rodna banka je izdala razglas, po katerem morajo lastniki ponuditi vse svoje vrednote na odkup. Gre za papirje, ki se glase na inozemsko valuto, terjatve napram inozemcem, zlato, inozemske vrednostne papirje, v državi izdane vrednostne papirje, če se glase na tuje valute, deleže pri inozemskih družbah, hipoteke terjatve napram inozemcem, terjatve do rent itd. To morajo storiti tudi priseljenci. Tuzemci morajo ponuditi tudi še terjatve v inozemski valuti do domačih dolžnikov itd.

Zadružništvo na južnem Madžarskem. Madžarska vlada je izdala novo odredbo o zadružništvu na južnem Madžarskem. Obstoječe zadružne zveze, ki imajo najmanj 200 članov, lahko poslujejo še naprej, če pristopijo k osrednji zvezi madžarskih kmetijskih zadrug in prilagode svoja pravila madžarskim zakonom. V posebnih primerih je dovoljen obstoj tudi zadrug, ki imajo 10% kot je predpisano številu članstva.

Omejitve potrošnje električnega toka na Madžarskem. Madžarska vlada je izdala naredbo, po kateri se mora izvesti omejitve potrošnje električnega toka na Madžarskem. Gostilne, restavracije itd. smejo porabiti 70% normalne potrošnje, industrijska podjetja pa 90% potrošnje v dobi od julija 1941 do julija 1942. Tudi zasebni potrošniki morajo omejiti porabo radiatorjev itd.

Izkoriščanje donavskega trsa za celulozo. Romunska vlada proučuje predlog milanske družbe Snia Viscosa za izkoriščanje donavskega trsa, ki je baje odlična surovina za izdelovanje celuloze. Družba bi ustanovila posebno tvornico celuloze z možno proizvodnjo 40.000 ton na leto. Omeniti je da se za slšno koncesijo poteguje tudi neka nemška družba.

Bolgarske finance. Novi bolgarski proračun za leto 1943 predvideva 21,75 milijarde levov dohodkov in 19,5 milijard levov rednih izdatkov. Prebitek rednih dohodkov nad rednimi izdatki bo porabljen za kritje izrednih izdatkov. Okoli 2 milijardi levov je določeno za izboljšanje prejemkov državnih uslužbenecv.

Irska centralna banka začne delovati dne 1. februarja. Glavnica banke znaša 40.000 funtov, od katerih je plačanih sedaj že 24.000. Banka bo potegnila iz prometa dosedanje takozvane konsolidirane note.

Statistika državnih strokovnih šol in samoupravnih šol ter privatnih trgovskih tečajev v Ljubljanski pokrajini za šolsko leto 1940/41.

1. Državne strokovne šole.

(Dalje.)

Tek. štev.	Naziv šole	Vzprednica	Oddlek	Odsek	Število učencev										Skupaj	Število učiteljev										Skupaj
					Razred											Pro'e-orji	Predmetni učitelji	Spec. strok. učitelji	Industrijsko-obrtni učitelji	Skupaj						
					I	II	III	IV	Skupaj																	
m. ž.	m. ž.	m. ž.	m. ž.	m. ž.																						
1	Državna trgovska akademija, Ljubljana	2	.	.	21	21	22	27	29	17	28	30	131	155	286	13	—	—	—	—	—	—	13	—	13	
2	Državna dvorazredna trgovska šola, Ljubljana	2	.	.	19	18	—	—	12	32	—	—	70	85	155	3	1	—	1	1	1	—	5	3	8	
3	Državna srednja tehniška šola, Ljubljana	.	.	3	103	—	94	1	78	—	59	—	334	1	335	38	1	1	1	8	3	5	4	52	9	61
4	Državna delovodska šola, Ljubljana	.	.	4	84	—	5	—	—	—	—	—	89	—	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Državna moška obrtna šola, Ljubljana	.	.	3	8	1	7	1	9	2	—	—	24	4	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Državna ženska obrtna šola, Ljubljana	.	.	3	—	59	—	45	—	37	—	—	141	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Šola za glasbila, Ljubljana	.	.	.	3	—	1	—	4	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Zavod za ženski domači obrt, Ljubljana	.	.	.	—	151	—	—	—	—	—	—	151	151	—	—	—	—	1	8	—	6	1	14	1	15
9	Cipkarska šola, Horjul	.	.	.	—	19	—	—	—	—	—	—	19	19	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
10	Cipkarska šola, Polhov Gradec	.	.	.	—	32	—	—	—	—	—	—	32	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
11	Cipkarska šola, Fara pri Kočevju	.	.	.	—	8	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Skupaj		4	10	3	275	359	162	119	132	88	87	30	656	596	1252	54	2	1	2	10	12	6	13	71	29	100

2. Samoupravne strokovne šole

1	Dvorazredna trgovska šola zbornice za TI, Ljubljana	3	22	80	25	57	—	—	—	37	137	174	18	1	—	2	2	—	20	5	25
2	Abiturijski tečaj zbornice za TI, Ljubljana	—	32	72	—	—	—	—	—	32	72	104	11	1	—	—	—	—	11	1	12
Skupaj		3	54	152	25	57	—	—	—	69	209	278	29	2	—	2	2	—	31	6	37

3. Enoletni trgovski tečaji.

1	Trgovski tečaj „Christof“, Ljubljana	4	39	80	—	—	—	—	—	39	80	119	11	7	—	—	—	—	18	2	20
2	Trgovski tečaj „Robida“, Ljubljana	1	2	30	—	—	—	—	—	2	30	32	4	2	1	—	—	—	5	3	8
3	Trgovski učni zavod, Ljubljana	2	24	64	—	—	—	—	—	24	64	88	8	—	1	—	—	—	8	1	9
4	Enoletni trgovski tečaj mestne občine Ljubljanske	2	—	56	—	—	—	—	—	—	56	56	7	3	—	1	2	—	8	5	13
5	Enoletni trgovski tečaj „Dular“, Novo mesto	1	13	4	—	—	—	—	—	13	4	17	1	—	1	—	—	—	2	1	3
Skupaj		10	78	234	—	—	—	—	—	78	234	312	31	6	9	1	1	5	41	12	53

Statistična pregledna sumarična tabela.

		Število	Šol	razredov	vzored.	moških	žen-kih	skupaj										
1	Državne strokovne šole	11	47	4	656	596	1252	54	2	1	2	10	12	6	13	71	29	100
2	Samoupravne strokovne šole	2	3	3	69	209	278	29	2	—	2	2	2	—	—	31	6	37
3	Enoletni trgovski tečaji	5	10	—	78	234	312	31	6	9	1	1	5	—	—	41	12	53
Skupaj		18	60	7	803	1039	1842	114	10	10	5	13	19	6	13	143	47	190

Jz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITIČNE MOČI PETROLEJA

Še so potekala leta, preden so pričeli pridobivati sintetični bencin v večjih količinah. Šele v decembru leta 1933 je bila dovršena gradnja velikih naprav za izpreminjanje premoga v tekočino v »Leunawerke« pri Merseburgu. Šele konec leta 1934, ko je država ukrenila, da se združijo vse ognjenice rjavega premoga in se ustanovi skupna »Braunkohlenbenzin AG.«, je bil uresničen sen znanstvenikov, da iz povzročitelja vojne napravijo orožje miru. Ko je gnil nemški sintetični bencin vedno več avtomobilov in letal, se je pričela obnem tudi revolucija z dalekosežnimi posledicami. Anglija je zgradila ogromne naprave za pridelovanje sintetičnega bencina pri Billinghamu; take naprave je gradila Amerika, Francija in Turčija; Španija, Belgija in Italija, Japonska in Mandžukuo so prevzele nemške patente. In to je pomenilo več kakor samo gospodarsko dejstvo. To je najprej dokazalo, da gre za iznajdbo, ki bo služila miru. Toda naši sovražniki so venomer kričali v svet: »Nemški gospodarski zagon? Ta se more uresničiti samo z oborožitvijo. In kar so doslej vselej iznašli nemški znanstveniki in kemiki, vse to je služilo vendar enemu samemu cilju: pripravi na vojno...«

Vistra ali Buna nista napravila Nemčijo samo močno, četrtletka ni le sredstvo, da nas napravi neodvisne od tujega monopola surovin. Nemške sintetične surovine so orožje miru, ker postavljajo namesto slučajnega napa in tako vsem omogočijo, da postanejo neodvisni od podnebnja in naravnih koristi in njim izpostavljenim silam. Bencina iz premoga nima samo Nemčija. Ima ga prav tako tudi Anglija. Kajti za duhovni napredek ni nobenih meja in monopolov.

Nemčija je bila tista, ki je dokazala svetu, da so sintetične su-

rovine začetek nove dobe. Nemški kemiki so ob sodelovanju države ustvarili pogoje tej novi dobi. Ob sodelovanju vseh sil so bile ustvarjene reči, ki imajo sicer svoj začetek v raziskavanju in tehniki, v svojem učinku pa so veliko bolj dalekosežno pomena. So v najbolj pravem pomenu besede orožje miru.

Niš tega bolj ne dokazuje kakor zgodovina petroleja. Leta 1925 je še veljalo: »Petrolej za vsako ceno.« Danes so dovolj razbesneli boji, toda zadnje ne bo več tvegano zaradi petroleja. Vse države, ki imajo premog, vedo, da imajo pogonsko snov, četudi nimajo petrolejskih vrelcev. Mrzlično iskanje novih petrolejskih polj, ki je tako značilno za prva poveljna leta, se je spremenilo v breznačno iskanje. Še vedno so boji za petrolej, toda ti boji so bolj borba za denar in ne več borba za moč. Dobiti petrolej ne pomeni več biti osvajatelj. Bolj udobno je vsekakor izprazniti in izžrpati petrolejska polja, kakor graditi velike naprave za pridobivanje sintetičnega petroleja, toda ni več brezpogojno življenjsko važno. Ko sta umrla leta 1938 in 1939 — v razdobju le nekaj mesecev — Rockefeller in Deterding, dva moža, ki sta dvignila petrolej na svetovno silo, tedaj je bila ta njuna smrt kakor simbol: s smrtjo teh dveh je obnem minila tudi neka gotova doba. Konec petrolejskih kraljev je bil združen s koncem svetovne politične moči petroleja, sploh konec neodvisne, vse meje presegaajoče svetovne moči surovin.

Če pa se posreči napraviti, da nam surovine, ki so za nas življenjskega pomena, postanejo v službi človeštva in da ni več človek njihov suženj, ampak gospodar, potem je bila dosežena velika zmag. Strah je premagan. Tisti strah, ki je glavni vzrok vseh vojska, vsega sovraštva in vsega gorja, tisti strah pred sosedom, pred lakoto in zaporo, pred močnejšim in bogatejšim in s tem tudi nevarnejšim.

Strah pred izžerpanjem petrolejskih polj in pred posledicami, ki si jih komaj moremo predstavljati in ki bi nastale zaradi izžerpanja tega zamejskega olja, ta strah je bil vzrok srditih bojev za petrolej,

ki so trajali skozi pol stoletja. Nemški raziskovalci so s svojo iznajdbo sintetičnega bencina storili, da je postal ta boj brezsmisel. Stori-li so pa še več! Da si zagotovita nove petrolejske vrelce, sta si podvrgli Anglija in Amerika z oblastjo ali denarjem tiste male države, katerih zemlja še skriva zaklade petroleja. Revolucije v Mexiku, Nicaragi, v Boliviji, Paragvaju in Costarici — desetletja so trajale krvave meščanske vojne samo zaradi tega, da so prišli na oblast politiki, ki so dajali koncesije za petrolej.

Prav tako so bili odvisni tudi oni, ki so sicer imeli petrolejska polja, niso pa imeli denarja, petrolejskih ladij, prodajne organizacije, da bi mogli svoje lastne zemeljske zaklade izkoristiti, prav tako odvisni od petrolejskih trustov in na njimi stoječih vlad so bili oni, katerih avtomobili in ladje niso mogli biti v prometu, čim jim je bil zaprt dovoz bencina.

Tako trgovcem kakor producentom je dala iznajdba sintetičnega bencina moč, da so se mogli upreti kraljem petroleja. Ni bilo zato treba graditi potrebnih naprav, že možnost gradnje je spremenila položaj. Že grožnja zapora dovoza petroleja je za desetletja vplivala na svetovno politiko.

Shematično prikazano se je vršil

Listine, ki pričajo o komunističnih hudodelstvih

Štab 1. bataljona
"Ljube Šercerja" KRO
Stev. 248
Na položaju.
Dne 5. julija 1942.
Strogo zaupno!

Komandi 1. čete Šercerjevega bataljona
Na položaju.

Po ustni naredbi komandanta 3. Grupe Mir. J. Bračiča morate 12 internirancev, ki smo jih rešili iz ujetniškega vlaka tekom 24. ur likvidirati. Likvidacijo izvršite tajno. Strogo pazite na to, da se o tem ne bo ničesar izvedelo in da vam kdo ne pobege. Za izvršitev te naredbe osebno odgovarjate. — Ponovno vam narejamo, da se mora тов. Brence iz Ustja takoj javiti v Štabu. Opazka o italijanskih letakih je nevredna zavednega partizana. Na vašem področju je dovolj, čista po katerih se kretajo Italijani. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Politikomisarja

Štab 1. bataljona "Ljube Šercerja" KRO — Stev. 248 — Na položaju. — Dne 5. julija 1942. Strogo zaupno!

Komandi 1. čete Šercerjevega bataljona — Na položaju.

Po ustni naredbi komandanta 3. Grupe Mir. J. Bračiča morate 12 internirancev, ki smo jih rešili iz ujetniškega vlaka tekom 24. ur likvidirati. Likvidacijo izvršite tajno. Strogo pazite na to, da se o tem ne bo ničesar izvedelo in da vam kdo ne pobege. Za izvršitev te naredbe osebno odgovarjate. — Ponovno vam narejamo, da se mora тов. Brence iz Ustja takoj javiti v Štabu. Opazka o italijanskih letakih je nevredna zavednega partizana. Na vašem področju je dovolj, čista po katerih se kretajo Italijani. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Politikomisarja

Štab 1. bataljona "Ljube Šercerja" KRO — Stev. 248 — Na položaju. — Dne 5. julija 1942. Strogo zaupno!

Komandi 1. čete Šercerjevega bataljona — Na položaju.

Po ustni naredbi komandanta 3. Grupe Mir. J. Bračiča morate 12 internirancev, ki smo jih rešili iz ujetniškega vlaka tekom 24. ur likvidirati. Likvidacijo izvršite tajno. Strogo pazite na to, da se o tem ne bo ničesar izvedelo in da vam kdo ne pobege. Za izvršitev te naredbe osebno odgovarjate. — Ponovno vam narejamo, da se mora тов. Brence iz Ustja takoj javiti v Štabu. Opazka o italijanskih letakih je nevredna zavednega partizana. Na vašem področju je dovolj, čista po katerih se kretajo Italijani. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Politikomisarja

Kom. 1. čete bataljona
"LJUBE ŠERCERJA" KRO
Dne 5. jul. 1942
Na položaju.

ŠTABU BATALJONA "LJUBE ŠERCERJA" KRO
Na položaju.

Danes smo ustrelili ženo gestapovca, ter vojnika Miro Lampretovo, roj. Rozman, dne 5. XII. 1916 na Igu, bivajoča v Ljubljani, ter hčerko staro okrog 4 leta. Zaplenili smo pri njej 1.113, — Lir.

SMRT FAŠIZMU — SVOBODA NARODU!

Komandir: *Chaks*
Politkomisarja: *madonnestaj*

Kom. 1. čete bataljona "Ljube Šercerja" KRO — Dne 5. jul. 1942 — Na položaju. Štabu bataljona "Ljube Šercerja" KRO — Na položaju.

Danes smo ustrelili ženo gestapovca, ter vojnika Miro Lampretovo, roj. Rozman, dne 5. XII. 1916 na Igu, bivajoča v Ljubljani, ter hčerko staro okrog 4 leta. Zaplenili smo pri njej 1.113, — Lir. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Komandir — Politikomisarja nadomestuje

V izvrševanju zločinov, ki je z njimi slovenska komunistična stranka pokrila Ljubljansko pokrajino, so se komunisti zmotili v dveh ozirih. Najprej so bili prepričani o svoji zmagi ter odtod mirno sklepali, da bo zmaga zabrala in celo nagradila vsa zločinstva, ki jih oni izvršujejo nad Slovenci. To je bila prva in največja zmeta. Da bi se pa zavarovali za vsak primer, tudi za primer neuspeha, so si privzeli tuja imena, skrbno skrivali svojo istovetnost in tako upali, da pravica ne bo zvedela nikoli, kdo je moral nedolžne ljudi. A tudi tukaj so se temeljito zmotili.

O kakšnem upanju na uspeh partizanske borbe bi bilo danes smešno govoriti. To priznavajo tudi komunistični vodje sami in obupujejo nad svojo akcijo. Zato je za partizane postalo sedaj pereče drugo vprašanje: kakšna bo bodočnost? Ali se bo mogoče poskriti in se potajiti? Ali bodo ljudje zvedeli za vse zločine, za imena zločincev? To je vprašanje, ki je za komuniste sedaj življenjskega pomena.

Toda tudi odgovor na to vprašanje je že pripravljen. Dokazov o komunističnih hudodelstvih je že toliko, da je iz njih možno rekonstruirati vso kriminalno stavbo, imen je tudi že toliko znanih, da bo mogoče ugotoviti prava imena vseh tistih, ki so si umazali roke z zločinstvi nad življenjem ali imetjem Slovencev. Listine, ki jih objavljamo, so drobce gradiva, ki obtožujejo partizane nečetih zločinov.

Prav nič težko ni tukaj vprašanje, kdo je kriv teh zločinov. Gotovo je odgovoren zanje tisti, ki jih je izvrševal. O tem ni nobenega dvoma. Ni pa tudi nobenega dvoma, da je še bolj kriv tisti, ki je dajal ukaze, naj se ta zločinstva izvajajo. Čim višji je bil položaj komunistične, tem več odgovornosti in krivde pade nanj, kajti tem večje je število njemu podrejenih in zato tem več zločinov, za katere je on odgovoren kot vodja. Zato ni nikakega dvoma, da strašna teža odgovornosti pada predvsem na vodilni odbor komunistične stranke, ki je to revolucijo začela, torej na predsednika

gleški j. Novak nima za dž posebnega znaka, prav tako tudi ne za č. Prof. Svetelj je pa za č uvedel znak za č z razširjeno pentljo. Novak piše t kot zgornji in spodnji znak v obeh smereh, prof. Svetelj pa je spodnjega navzgorjega opustil in postavil pravilo: Če je le mogoče, uporabljamo gornji navzgornji t. Nov samoznak ima za besedo Italija in izvedenke. (Dalje.)

Večer slov. klavirskih skladb za mladino

Zelo posrečena je bila zamisel, predstaviti občinstvu del naše klavirske literature za mladino po prvovrstnih izvajalcih, deloma tudi po skladateljih samih. Pred nami se je razgnila peštra slika skladateljev: slišali smo Škerjanc, Santla, Pavčiča, Mirka, Sancinovo, Šivica, Pahorja, Osterca in Tomca. Imeli smo priliko spoznati in primerjati razne izvajalce: Škerjanc in Sancinova sta odigrala svoje skladbe sama, ostale avtorje pa Silva Hrašovec in Marta Bizjakova. Primerjali smo lahko kompozicijski način in značilnosti raznih skladateljev; tako so nekateri že pristihi starejši, umirjene šole, drugi se nagibajo v moderno skrajnost; vmes so pa možne še razne stopnje poizkusa in po težkoči; tudi skladb, v katerih prevladuje folklorni element, ni manjkalo. Tako bi lahko imenovali to prireditev glasbeno razstavo slovenskih mladinskih skladb za klavir. Saj je bil tudi glavni in končni namen večera, da bi starejši in ljubitelji te vrste literature opozorili na zbirke, ki bi jih drugače morda prezrili, in jim omogočili izbiro na ta način, da te skladbe na lastna ušesa slišijo in se lažje odločijo za avtorje, ki njihovu okusu najbolj odgovarjajo. V tem oziru je prireditev, ki jo je pripravila Glasbena Matica (tudi vse izvajane skladbe so izšle v njeni založbi), svoj namen gotovo dosegla.

Oj ti zima, huda zima!

Korak Ljubljancem je postal hitrejši. Nič več ne postajajo po pločnikih, ni jim do dolgih pogovorov z znanci, pač pa stiskajo roke v žepe in hitijo po svojih opravkih. Snežje že drugi dan. Na belo odejo, ki je je bilo večeraj šele dobrih pet prstov, je zapadla plast suhega snega, ki sega čez gležnje. Mesto je zavito v sivo kopreno, prepleteno z nitkami, ki padajo poševno in jih vidiš samo petdeset korakov daleč naokrog; kar vidiš naprej, je le blede svinčeno ozračje.

Kakor vsako jutro, tako sem tudi danes srečal na istem mestu in ob istem času dva možakarja, ki sta se navadno živahno pomenkovala. Danes sta se samo na kratko pozdravila; prvi je dodal »drda zima«, drugi je pripomnil »huda zima« in potem sta spet nadaljevala svojo pot. Kdo bi postajal na cesti, ki je pusta in mrzla! Zima je uredila promet na cestah, kakor da bi vsakemu posebej šepetala na uho »prepovedano postajati, prepovedano postajati«!

Potem sem srečal dvojce deklic, ki sta hiteli v šolo. Predolgo sta se gredli v toplih posteljah in ledene rože na oknih so jima najbrž prigravljale, da bi še ostali, še ostali. Sedaj sta pozni in hitita. »Humanizma se nisem naučila«, se pritožuje prva in hiti vsa sklonjena po razhojenem pločniku. »Jaz ga znam na pamet«, je dodala druga. Saj ju niti ne bi pogledal, če ne bi slišal zvenečih besede »humanizem«. Bil sem presenečen, ko sem zagledal deklici, tako mladi, da bi jima komaj zaupal kanglico mleka. Druga se je naučila humanizem na pamet, prvi pa ni šel v glavo. Kakšen neki mora biti humanizem, čigar nauk živi ali ždi v teh drobnih glavah? Najbrž je podoben matematični nalogi, ki si jo nekdo pred 30 leti prepisal in se ti še dandanes vrača v sanjah kakor pošast, katere te bo zasledovala v preteklih vse do pozne starosti...

Ce me ne bi prestregel znanec, ki sem ga srečal po celem letu in s katerim se je spodobilo spregovoriti nekaj besed, bi najbrž hitel za deklicama, da bi se slišal katero o humanizmu. S težavo si je slafil rokavico in stikal po žepu za robcem, da bi si obrisal nevšečno mokroto pod nosom. »Od hudizma je pusto doma«, mi je povedal. »Zjutraj sem se ogrel, ko sem odmetaval sneg okrog hiše, sedaj pa me je začelo zebeti. V kavarno grem in za peč sem namenjen. Ali bo huda zima — sem skoraj brez kuriva?« Potolažil sem ga, da nam je vse doslej prizanesla in da bo letos vsaj za mesec krajša. V ostalem pa bo najbrž taka, kakršna je vsako leto. Nič ne dam na vremenske prerokbe, sprijaznil sem se s tem, da pride vsako leto doba, ko nas zebe. Tako nujno mora priti, kakor ona, ko nam je vroče. »Potrpi, prijatelj, še mesec ali dva in potem se bova spet gredla kakor martinčka.« sem ga potolažil, če je to sploh bila kakšna tolažba.

Ko sem spet hitel po cesti, sem zagledal nekaj, kar je učinkovalo v tem pustem jutru naravnost osvežljivo. Vrelo lepih jelk in smrek sem zagledal na vrtu. Obložene so bile s težkimi belimi blazinami, ali točneje povedano: na košatih vejah spodaj so ležale blazine, na onih drobnih vse višje pa je bila gmota, podobna belim gosem in drobnim golobom na vrhu. Saj ima zima tudi svoje čare, so pa nam njene skrbi in težave mnogo bolj blizu. Da je tako čustvovanje starinsko, sem si očitil in hitel dalje. Od nekod so pricinjale prave gosposke sani. Imovit meščan je sedel na njih — bil je najbrž mesar — in držal bič v rokah. Za njim se je podila jata šolarjev, ki so kričali na konja, da je dirjal kakor v strahu. Možakarju na saneh, s cigaro v ustih, se je dobro zdelo, konj pa je cingljal vedno živahneje in izginil z jato šolarjev za ovinkom. Bil najbrž dobričina, zakaj, če bi bil drugačne narave, bi odganjal mladino z bičem.

Tovariš v uredništvu je stal pri oknu in se oziral zamišljeno po mestu. Pristopil sem, da bi videl, kaj je tam zanimivega. Ničesar drugega nisem videl, kakor bele strehe s štrlečimi dimniki, sušee se perilo na pokritih terasah (seveda ni bilo tako belo kakor sneg), spodaj na cesti pri Zmajskem mostu pa nekaj razpetih kramarskih dežnikov z ženicami, katere je delala obilna zimska obleka tem postavnejše. Ljudje so hoteli z razpetimi dežniki po svojih opravkih, fantiček je vlekel sani, in to je bilo vse, če omenim še preobličene zmaje z belimi kapami in belimi oblogami na perutnicah.

KPS Lovrenca Kuharja, na generalnega tajnika E. Kardelja, na Leskoška, na Kidriča itd. Odtod se ta odgovornost širi navzdol do najbolj podrejenih, ki so zločinstva morda izvrševali res na ukaz, toda vendarle s svobodnim pristankom, saj jim je bila vedno odprta pot za odtegnitev. Tuja imena jim bodo kaj malo pomagala. Ljubljanska pokrajina je tako majhna, da ni nobeno težko vprašanje, ugotoviti istovetnost zločincev, zlasti, kadar bodo govorile listine, podobne tem, ki jih objavljamo.

Posameznih izvajalcev ne mislim posebej omenjati, saj so to sami priznani koncertanti, ki jih na nastopih pogosto slišimo. Pripomnil bi samo, da so v svojem izvajanju dosegli najvišjo, pri teh skladbah možno stopnjo popolnosti. To ugotavljam zato, da ne bi kdo ob njih izvajanju zgubil poguma, videč, da je imelo veliko skladb čisto koncertno lice. V resnici hitri, včasih morda celo prehitri tempi napravijo skladbo na videz težjo, kot je v resnici. Dejansko je pa večina teh skladb dostopna mladini, ki je že preko najosnovnejših težkoč klavirskega pouka. Končno je tudi vedno tiho zadoščenje ob lastnem, s trudom doseženem uspehu kot pa občudovanje visoko stojičih vzorov.

V. simfonični koncert

Letošnji simfonični koncerti, ki se vršijo pod okriljem Glasbene Matice so deležni nezmanjšanega zanimanja. Koliko reklame je bilo včasih treba, da je bila dvorana pri simfoničnih koncertih je približno polna; zdaj pa zadostuje kratka časopisna notica in poslušalec napolnijo dvorano do zadnjega kotička, za mnoge pa še zmanjka vstopnic. Ta pojav je nad vse razveseljiv in dokazuje, da ljudje v današnjem času bolj kot kdaj prej potrebujejo duševne hrane in neke vrste glasbenega razvedrila.

Tudi zadnji simfonični koncert, peti po število, je privabil v veliko unionsko dvorano vse polno občinstva. Spored je bil zanimiv: na prvem mestu smo slišali z božičnim duhom prepojeni Corellijev Concerto grosso za godalni orkester in soliste, Čajkovskega V. simfonijo in e-molu in Adamičev »Potkan ples«. Corellijev koncert diha pravo božično razpoloženje; ne bom rekel, da v vseh stavkih enako močno; vendar je na primer Pastoral tako značilen za to dobo, da bi ves

Žena in komunizem

Da so tudi med ženskami take, ki simpatizirajo s komunisti, to ni samo po sebi nič čudnega. Če se moške dvignejo proti krivcem, ki se gode v sedanjem gospodarskem redu ali bolje neredu delovnih stanovom, zakaj se ne bi moglo tudi žene zavzeti za »ponizane in razžaljene«. Res so komunisti v tem boju zašli v prevratno zmoto, toda zakaj se ne bi moglo zmotiti tudi žene? Že v stari Nemčiji je bila v prvih vrstah socialnih demokratov tudi žena Klara Zetkin, urednica lista za delavke »Die Gleichheit«. Tudi Leninu se je pridružila žena, učiteljica Nadjeja Krupskaja in mu bila v vseh bojih do smrti z vso dušo vdana verna družica. Bolj čudno je, da se zavzemajo za komuniste pri nas tudi nekatere katoliške žene in sicer tudi še sedaj, ko so komunisti s strašnimi umori tudi žene in deklet in cele vrste duhovnikov odkrili vso svojo zločinsko naravo. Kako umeti to globoko nasprotje, ki je med komunizmom in katolicizmom združeno v isti verni duši v eno?

Staro spoznanje je, da se mož in žena tudi duševno močno ločita. V možu prevladuje um, v ženi srce. Mož je ustvarjen za vnanje dejavno življenje, za gospodarstvo, politiko, kjer je treba hladnega preudarka, žena je ustvarjena za rodilno, kjer je treba velike ljubezni, globokega sočutja, nežnega čustvovanja. Mož zanjimajo znanost, filozofija, sociologija, državna veda, ženo karitativno delo, socialna pomoč, dejavna ljubezen. Ena izmed najodločnejših modernih zastopnic ženskih pravic, Ellen Key sama vse to priznava. Zato pa mož vse presoja z umom, žena najrajši s srcem. Može, je dejal že nemški pesnik Schiller, sodijo po razlogih, sodba žene je njena ljubezen; česar ne ljubi, to je že obsodila. A lahko tudi pravimo: kar ljubi, s tem je že tudi njeno srce; na tem ne vidi več nič nelegala, nič slabega. Ali ne uti vsakdanja skušnja, kako zelo je ljubeča mati slepa za otrokove napake? Če je pa ženska srce izkvarjeno, tedaj izgubi ženska tudi čut za poštenje in ne ustraši se ničesar, pa naj si bo še tako odurno, kruto in zločinsko. Zopet je Schiller tako resnično povedal, kako v prevratnih dobah izkvarjene ženske postajajo kakor hijene — da verden Weiher zu Hyänenen —. Goethe je pa dejal, da gre ženska, če stopi na pota zla, daleč pred moškim.

Ce v luči teh spoznanj pogledamo na naše ženstvo in njih razmerje do komunistov in komunizma, se pokaže, da moramo najprej ločiti tri kategorije. Nekaj izkvarjenih in izgubljenih žensk je šlo med komuniste in se brez sramu in strahu udeležujejo tudi njih zločinov. O teh je sodba vseh poštenih ljudi menda edina. Take ženske so sramota za naš narod.

V drugo vrsto bi postavili žene, ki jim ne bi odrekli čuta za poštenje, ki pa vendar simpatizirajo s komunisti, nekatere so tudi sle mednje. Gnalo jih je srce, četudi ne izkvarjeno srce, a vendar blodeče srce. Ta zabloda je posledica liberalizma, ki se je tako globoko zajedel v našo družbo. Iz liberalizma vodi pot logično v komunizem. A ne da bi žene hodile po poti te logike. Žene niso logične. Logični so pa sinovi. Sinove je liberalizem logično zvedil v komunizem, žene pa za njimi srce. Kako bi moglo biti zlo, kjer so njihovi sinovi? — si mislijo matere. Kako bi ne bilo prav, kar delajo bratje? — si mislijo sestre. In kakor mislijo, tako govorijo. S strastjo branijo komuniste in z isto strastjo grde vse, ki so proti njim. Vse, kar se hudega sliši o komunistih, taje, češ, da je zlagano. Če se pa ne da tajiiti, opravičujejo. Če komu isti koga ustrele, pravijo, ustrele le tistega, ki je to zaslužil. Vsega so krivi škof in duhovniki. Tako te žene pojo staro pesem liberalizma.

V tretji vrsti so katoliške žene, ki imajo tudi čuteče srce za vse trpljenje, a njih srce ljubi tudi Boga, Cerkev in svetega očeta. Ne filozofirajo o komunizmu, kakor sploh žene ne, a če papeži komunizem obsojajo kot veliko zlo, ni ne dvomijo, da mora biti res veliko zlo. In če papeži pravijo: s komunisti nobene skupnosti se jim zdi za katoličane samo po sebi umestno, da ne morejo s komunisti ne delati, ne simpatizirati, ne jih braniti in zagovarjati. Sicer pa vsak, kdor si ne tišči oči, kam vidi, kaj je komunizem. Že komunisti pri nas so to le prekrvavo dokazali. Gorje deželi, kjer gospodarijo komunisti! Zares katoliške žene torej nič ne premišljajo, kako in za koga bi se odločile; one so že odločene in odločno s Cerkvijo, papežem in škofi zoper komunizem. Za komuniste molijo, kakor molijo za vse sovražnike božje, a njih dejanja obsojajo in žele zmago tistim, ki se bore proti njim.

Kam naj denemo sedaj tiste »pobožne dušice«, ki komuniste in njih dejanja branijo. Niso npravo pokvarjene kakor ženske prve kategorije. Niso liberalke, vsaj očitne ne, dasi so nemara po liberalizmu zastrupljene. Niso pa tudi ne prave katoliške žene z jasno katoliško zavestjo. Kam torej z njimi? Deti jih moramo s sočutjem izven teh treh kategorij med žene, ki je njih duševnost bolestno razpoložena. Katoličan mora reči, kadar se zavzemajo za komuniste: Delajo, pa četudi nevede in nehoti, veliko škodo, ker begajo druge duše, ki so manj pobožne kakor one.

KULTURNI OBZORNİK

Slovenska stenografija

Prof. dr. Svetelj Blaž: Slovenska stenografija (sistem Novak-Gabelsberger) I. del. Poslovno pismo. Avtografiral direktor I. Osana. 140 strani. Cena 30 lir. Ljubljana 1942. Založila Ljudska knjigarna. Natisnila Ljudska tiskarna.

Prvo učno knjigo za poslovno pismo slovenske stenografije je napisal 1893 prof. Anton Beženšek, drugo pa 1898 Slovenec Franjo Magdič, profesor na zagrebški realki. Oba je prekosil gimnazijski ravnatelj Franc Novak z učno knjigo, ki je od 1900 do 1921 izšla v štirih izdajah. Vsi trije pisatelji so priredili sestav nemškega stenografa Franca Gabelsbergerja po češkem prenosu.

Tem trem pisateljem se je zdaj pridružil z novo knjigo prof. dr. Blaž Svetelj. Ta poučuje obvezno stenografijo na trgovski akademiji in pozna dobro starejšo in novodobno stenografske sestave, tako nemško enotno stenografijo, češki Herout-Mikulski sestav in druge. Zato je bil kot stenografski strokovnjak v praksi in teoriji poklican, da napiše učno knjigo.

Prof. Svetelj je obdržal Novakov sestav, kakor je tudi označil v podnaslovu knjige. Uvedel je le nekatere novosti v znakih in pisavi. Večja pa je ob obema knjigama razlika v učnem načinu.

Razlika v znakih so tele: Novak ima za f dva spodnja znaka: tenkega navzgorjega in senčnatga navzdolnjega. Prof. Svetelj je navzgornji znak opustil, navzdolnjemu pa je dal mesto v gornjem prostoru, pa ga sredi ali na koncu besede lahko pišemo tudi spodaj. Za z ima Novak tri znake: srednjega za začetek besed ter zgornjega in spodnjega. Prof. Svetelj pa uporablja spodnji znak za srbohrvatski dž, italijanski ge, gi, gia itd. ter za an-

koncert ne glede na druge manj izrazite stavke nepogrešljivo označili z izrazom »božični« koncert. Tudi izvedba je bila izrazno zelo dobra, morda od vsega sporeda najboljša. Orkester je čisto zvenel, kontrasti med njim in med solisti so bili dobro poudarjeni. Solistični del so odlično odigrali K. Rupel, A. Dermelj in Č. Šedlbauer; pri klavirju je sodeloval B. Adamič. — Čajkovskega V. simfonija je delo, ki zahteva za zadovoljivo izvedbo odlično vigran, gosto zaseden orkester. Ta je potreben, posebno za temno barvna, v najglobljih nižinah gibajoča se mesta, ki so za Čajkovskega posebno v tem delu značilna, pa tudi za plastičen izraz, ki ga je v tej simfoniji včasih res težko v vsej popolnosti doseči. Tudi dobro akustična dvorana nemalo prispeva k zvočnosti in k plemenitemu izrazu tona. Če vpoštevamo, da je zadnji pogoj v unionski dvorani v prilično majhni meri izpolnjen, prva dva pa v dosti večji, vendar še ne čisto zadostni meri, potem nekaterih manj polno zvonečih ali manj plastičnih mest ne bomo šteli v slabo orkestru ali dirigentu, ampak bomo podprli pozitivno strani izvedbe; teh je bilo veliko tudi za poslušalce, ki ne občudujejo Čajkovskega samo zaradi slavnega imena. — Kot tretjo točko je orkester zaigral Adamičev »Potkan ples«, čigar glavni motiv je povzet po narodni pesmi »Polka je vkazanac. Adamič se je tudi v tem delu pokazal kot dober poznavalec ljudskega glasbenega izraza, ki ga je to pot prenesel v orkester. Tudi komična stran, ki je značilna za tekst in za napev, je prišla do primerne izraza.

Izvedbo koncerta je vodil Drago M. Šijanec in sicer razen Corellija vso na pamet. Orkester je imel v oblasti tudi na kolčjih mestih, s katerimi posebno Čajkovski ne varčuje. Njemu in godbenikom k doseženemu uspehu čestitamo in jim želimo tudi pri nadaljnjih izvedbah veliko uspeha.

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 14. januarja: Hilarij, škof in cerkveni učenik; Feliks Nolski, spoznavalec; Makrina, sveta žena.

Petek, 15. januarja: Pavel Puščavnik; Maver, opat; Makarij Vel., opat.

Novi grobovi

Antonie Hauffen. Po dolgi bolezni je umrla v Ljubljani gospa in mati Antonie Hauffen roj. Luckmann, vdova po višjem sodnem svetniku. Pokopali jo bodo v četrtek, 14. januarja ob 4 popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah.

Jožeta Šetina. V Crnomlju je umrla nadučiteljica vdova gospa Jožeta Šetina, roj. Spreitzer. Pokopali so jo v sredo ob 3 popoldne v Vojni vasi.

Naj sveti rajnima večna Luč; vsem ki žalujejo za njima, naše sožalje!

Osebnostne novice

60 letnico svojega življenja obhaja danes, 14. januarja, dobro znani ljubljanski gostilničar gospod Josip Lončar. Rodil se je v župniji svetega Jakoba v Ljubljani in je pristna ljubljanska srca. Še mlad je prevzel trgovino z moko v Florjanski ulici, ki jo je vodil do leta 1914, ko je moral v vojsko, kjer je prebil 4 leta. Pozneje se je posvetil gostilničarstvu. Imel je Podobnikovo gostilno v Zeleni jami, več let gostilno pri kaplanu, sedaj pa že lepo število let vodi gostilno pri Starem tiskarju v Kolodvorski ulici. G. Lončar se je v mlajših letih pridno udeleževal pri katoliških organizacijah, posebno pri mladinski organizaciji in pa pri glasbenem društvu »Ljubljana« kot član pevskega zbora in petindvajset let član odbora. Našemu slavljencu, ki je znan po svoji prijetni družabnosti, želimo, da bi v zdravju in zadovoljnosti doživel še več letnih jubilejev.

70 letnica Šerjakove mame

Ljubljana, 13. januarja.

Danes praznuje svojo 70 letnico v krogu svoje družine gospa Neža Šerjak roj. Lindner, v Florjanski ulici v Ljubljani. Slavljeno poznajo predvsem vsi reveži iz šentjakobske fаре, kjer se je marljivo udeleževala pri Elizabetni konferenci. Delo na karitativnem polju in ljubezen do farne cerkve, v katero vedno rada stopi, je delila dolgo vrsto let s svojim pokojnim možem Jernejem Šerjakom, poslovojem pri trdnici Krisper, ki je bil dolgoletni ljubljanski svetnik, predsednik mestnega kluba bivše SLS ter častni mešan ljubljanski. Dobra Šerjakova mama se je vsa posvečala svoji družini ter je vseh svojih šest otrok lepo vzgojila in preskrbela. Čeprav boleha, je vendar le doživela svojo 70 letnico, ki jo praznuje danes v krogu svojih hčera, sinov in njihovih družin, s svojim vedno veselim obrazom in vedrostjo ter vero v lepe dni. Tudi mi čestitamo dolgoletni naročnici naših listov k življenjskemu jubileju ter ji želimo še mnogo vednih in srečnih let.

12. januarja je obhajala 70 letnico gospa Antonija Šreuer, ki se je rodila v Novem mestu. Jubilarica izhaja iz ugledne Mlejnikove družine, ki je dva svoja sinova poslala pred oltar. Jubilarici v njenem dolgem življenju ni bilo vedno postlano z rožicami. Kljub temu pa je še danes krepka in čila, tako da ji nihče ne bi pri sodil sedmih krdajev. Ko dandanes z modro besedo pripoveduje svojim dragim iz obilnih življenjskih izkušenj, saj je bila dvakrat z družino v daljni Ameriki, jo vsi poslušajo, občudujejo in ljubijo. Ob lepem jubileju ji želimo, da bi dočakala še lepše in pomembnejše jubileje krepka in zdrava.

Srečno novo leto 1943
želi svojim cenj. odjemalcem

Oblačilna trgovina

Joško Olup

m i a j š i

Drobna ljubljanska kronika

Sv. maša zadušnica za rajno Marijo Kraljič roj. Kozjek bo v petek, 15. t. m. ob 8 zjutraj v cerkvi sv. Frančiška v Siskih. »Vihar« v kavarah. Razkor med zarodčema, spor med prijatelji, dva se imata na sodniji in se imata rada... Vse to se pleta v prijetni komediji, ki jo bo uprizoril Rokodelski orkester v nedeljo ob 5 popoldne. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj predstave ne zamudi... Predprodaja vstopnic bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12-I, desno.

Triglavska roža, nova pravilna igra na odru frančiškanske prosvete, nas popelje v prelepi gorski svet, kjer se odigrava preprosta zgodba malega Jožka in njegove matere, ki živita v najvišji vidi, a jo Jožek s čudodelno triglavske rože in z vodo iz Marjinega studenca v Vratih ozdravi in ji spet vrne vidi. Igro je spisal znani mladinski pisatelj Mirko Kunčič.

Ker vlada za novo igro veliko zanimanje, prostimo, da si prireditelji vstopnice od četrka dalje v trgovini Šilflog. Frančiškanska ulica 1, na dan predstave pa pri dnevnih blaginjah. Premiera igre bo v nedeljo, 17. januarja.

Klavirski koncert, ki ga bo izvajal slavni pianist, profesor Gino Gorini, v ponedeljek, dne 18. t. m. v veliki filharmonijski dvorani. Bo imel tale spored: 1. Schriatti: Tri sonate; 2. Bach-Busoni: preludi in fuga v e-dur; 3. Brahms: Balada op. 10, št. 3 v h-molu; 4. Debussy: Refleksi v vodi in Gollivogov ples; 5. Gorini: Sonata; 6. Casella: Dva ribčarja na ime Bach; 7. Chopin: Fantazija op. 49. — Umetnik, prof. Gino Gorini, uživa med pianisti velik sloves, je sijalen interpret klasične, pa tudi moderne glasbe. Spored njegovih prvih koncertov v Ljubljani je sestavljen tako, da bo prav gotovo ugoden vsaki koncertni publiki, saj je različen, slikovit in visoko umetniški.

Danes v četrtek 14. januarja 1943 bo pri glavnem oltarju frančiškanske cerkve ob 7 sv. maša za župcem Francem. Vsi prijatelji in znanci pokojnega, so vabljeni, da se sv. maše udeležijo!

Pošteno sneži. V torek zgodaj zjutraj je še pritiskal mrzli val od severa. Pozneje pa se je moral umakniti toplejšemu valovanju, ki je prihajalo od zapada. Zjutraj je znašala v torek temperatura 7 stopinj pod ničlo. V zračnih višavah sta se spoprijela sever in jug in kmalu smo v torek dopoldne, ko se je temperatura še za nekaj stopinj dvignila proti ničli, dobili novo naklado snega. Z malimi presledki je v torek celi dan snežilo in tudi ponoči, tako da je do srede zjutraj na novo padlo do 10 cm snega. Snežna odeja je že visoka do 25 cm. Se vedno sneži, zlasti v prvih dopoldanskih urah je sneg močno naletaval v gostih in težkih kosih. Po mnogih krajih divjajo snežni meteži. Pač so se mnogi uredili, ko so optimistično napovedovali, da bo letos mila zima. Vsi dosedanja vremenski pojavi pa v mnogem sličejo onim v januarju leta 1929. Lep je bil takrat december, nato pa je januar pritisnil s snežnimi meteži in hudim mrazom. V intervalih se je mraz vedno večal. Tako je tudi letos. V prvem intervalu je bil maksimum mraza —14, v drugem pa že —18. Zanimivi so vremenski zapiski meteorološkega zavoda. Bilo je 8.7 mm padavin od torka do 7 zjutraj do srede do 7 zjutraj. V 24 urah primerno velika množina padavin. Vidi se iz tega, da je snežni val vdrl z vso silo v naše kraje. Temperaturni maksimum je bil v torek zaznamovan z —9, zjutraj minimum —8.3. Barometer je zelo nizek, kaže 757.5 mm, znak, da se vreme še kmalu ne bo spremenilo. V sredo ob 8.45 je bil prvi krajec, Herschel je napovedal sneg za primer, da zapiha severovzhodnik.

Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prične dne 15. in 16. januarja. Najuspešnejša desetpetna učna metoda. Specialna strojepisna šola: Največja moderna strojepisna, stroji raznovrstnih sistemov. Novi prospekti s slikami brezplačno na razpolago: Trgovsko učilišče »Christoflov učni zavod«, Domobranska 15.

Oče domovine

(bl. Nik. de Flüe). Spisal dr. Andrej Farkaš

Februarja

izide knjižica »Satan« — spisal dr. Knific

Naročite se na knjižice — naročnina 12 lir

Tudi podeželski trgovci vam lahko postrežejo z izvodi letošnje »Družinske pratike«. Treba jo je samo zahtevati. Knjigarne in veletrgovine so jo razposlale na vse strani ljubljanske pokrajine. Kjer bi pa pratike ne mogli dobiti v domači trgovini, jo naročite naravnost iz Ljubljane in priložite znamko za 2 liri. V Ljubljani vam do 15. marca še vedno lahko postrežejo.

»Super« čaj je tip pravega ruskega (kolonijalnega) čaja.

Nov Dickensov roman v slovenščini!

V zbirki »Naša knjiga« je pravkar izšel L. del našega dragega znanca, nesmrtnega Charlesa Dickensa

Dorritova najmlajša

Roman o uboštvi in bogastvu

Delo globokih odkritij, zanimivih zapletov. Umetnina vredne in optimizma, edinstveno v svetovni književnosti.

Roman je prevedel Mirko Javornik 484 strani. Eleganto vezan v opremi arhitekta Gajška. Za nenaročnike je cena L. 75.

Založba LJUDSKE KNJIGARNE
v Ljubljani, Pred škofi, o 5

Iz lavantinske škofije. V letih 1941 in 1942 so umrli sledeči duhovniki te škofije: Maks Gorihar, Martin Gabre, prof. A. Kolarič, Janez Medvešek, Leopold Arko, Franc Močnik, Ign. Skamlec, Janez Bosina, Jožef Panič, Jožef Skvarč, Marko Žičkar, Alojz Drvodel, Mihael Geršak, Ferdinand Potokar, Vavlač Čeh, Jožef Lončarič, Franc Hlastec, Mihael Sket, Janez Hornböck, Vinko Pičec, Jožef Krantz, Franc Grobler, p. Anzelm Polak, Janez Rančigaj, Franc Kač, Janez Kodrič, Jakob Sem. Letos pa je umrl msgr. Janez Vreže. Ta imenik seveda ni uraden, je narejen le po privatnih vesteh; zato nima garancije za točnost ali popolnost. Če ga kdo more še dopolniti, naj to stori, da lahko vsi lavantinski duhovniki po zavezi iz bogoslovja masujejo za vsakega umrlega sobrata. Mir Kristusovi!

Grub ob Donavi je naslov lični knjižici, ki je za novo leto izšla v založbi 8. sester Marijinega obhajanja. Knjižica vsebuje dnevnik in opis življenja v sluhu svetosti umrle sestre tega reda. Zelo je priporočamo posebno naši ženski mladini. V knjižici so tudi zanimljivi podatki o postanku in delu naše salezianke Marijinega obhajanja. Zigar delnice imamo par let sem tudi v Ljubljani. Brošura izvod stane 6 lir in se dobi pri sestr. M. O. na M-stnem trgu 311.

Zaradi tatvine prašica obsojena. Vojška patrrola je 19. oktobra lani okoli 2 zjutraj zasledila na cesti v Mostah dve temni človeški postavi, ki sta peljali vozček. Zigar delnice imamo par let sem tudi v Ljubljani. Brošura izvod stane 6 lir in se dobi pri sestr. M. O. na M-stnem trgu 311.

Obsojen zaradi nakupa zlatnine. Zločin po 8. l. prepovedi o odvajanju in izvozu dragih kovin in dragih kamnov od 9. septembra 1941 redno spada pred vojaško vojno sodišče, toda primerilo se je sedaj, da je o tem sodni civilni kazenski senat, za kar je bil formalno pristojen, ker je o tej zadevi bil prej izrečen glavni sodbo, a je sedaj prišel pred zbor treh sodnikov obtožene, proti kateremu je bilo postopanje na prvi razpravi izločeno. Rudniški obratovodja Karl S. je lani v začetku aprila kupil od nekega mladega prekopovalca pod roko okovje in zlato mosko uro. Pozneje se je izkazalo, da je bila ta zlatnina ukradena Katarini Kmetetzi, ki je leta robila zaradi tatvine zlatnine, obsojeni Anton Uršič, ki ni bil pomolčen, je lani tej gospi odnesel v drvarnici zakopani zaklad v vrednosti 184.582 lir. Karl S. je priznal nakup zlatnine. Bil je po 8. l. omenjenega prepovedi obsojen na 1 mesec in 7 dni strogega zapora in na 100 lir denarne kazni, pogojno za 1 leto.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Smrt dveh dobrih mater. V prvi polovici decembra smo pokopali dobro in skrbno mater Marijo Faganel, staro 72 let. Zapustila je osem živih otrok, za katere se je trudila vse življenje in jih lepo vzgojila. Naj blaga žena mirno počiva pri Sv. Trojici v Moncorona, kjer je želela biti pokopana, in naj ji sveti večna luč! — V tednu pred božičnimi prazniki je po težki bolezni, združeni z operacijo, nepričakovano odšla v večnost gospa Zofija Toroš roj. Zamar, stara šele 55 let. Pokojnica je bila vdova po nadučitelju Torošu, ki je umrl ob koncu zadnje svetovne vojne, in sestra blagopojnega biljanskega župnika Cirila Zamarja. Zaradi šolanja otrok se je že pred več leti naselila v našem mestu, kjer je bila zaradi svojega blagega in mirnega značaja spoštovana od vseh, ki so jo poznali. Naj počiva v božjem miru! Obema žalujočima družinama naše toplo sožalje!

Smrt znanega slikarja. V soboto 2. januarja je po daljšem bolehanju umrl v visoki starosti 77 let G. Klement del Neri, v mestu in na delu znan slikar. Kot umetnik ni slovel in ni pripadal nobeni umetniški šoli, zlasti so mu tuja stremiljenja modernih slikarjev. Bil je preprost, ugajale so mu svetle, žive barve in lepi obrazi. Ker je bil zelo priden in delaven, je izvršil mnogo del. Tudi več naših podeželskih cerkva je poslikal. Naj mu sveti večna luč!

Z Gorenjskega

Prva kmetijska gospodinjstva šola na Gorenjskem odprta. V petek 8. januarja je bila v kamniškem okrožju s prisrčno slovesnostjo odprta kmetijska šola za kamniški okraj. Ta šola je za sedaj urejena v Mali Loki, vendar se bo preselela, kakor hitro bo grad v Mekinjah pri Kamniku preurejen, v te nove prostore. Otvoritev je bila dokaj slovesna, udeležil se je je okrajni vodja Pilz in deželni svetnik dr. Doujak. Navzoče so bile mladenke, vsega skupaj 22, prve gojenke šole. Na slovesnosti je govoril tudi deželni kmetijski vodja Huber, ki je podčrtil, da se bodo kmetijske in gospodinske šole še ustanovljale na Gorenjskem in da je načrt ta, da bi vsako okrožje dobilo vsaj eno gospodinsko oziroma kmetijsko šolo. Prva šola je ta v kamniškem okrožju, druga pa bo že 18. januarja odprta v radovljiškem okraju in sicer v Poljčah.

S Spodnjega Štajerskega

Smrtna kosa. V Mariboru sta umrla 25 letni uradnik Kurt Črnec in 32 letni kamnoseški pomočnik Rudolf Romšek. — V Celju sta umrla 89 letna zasebnica Marija Taček in 77 letni krojač in bivši gostilničar Ivan Breznik. — V Nezbišah pri Rogasli Slatini je umrla 72 letna kmetica Matilda Strašek.

Poroke. V Rogasli Slatini sta se poročila Ivan Črnaša iz Cerovca in Marija Krumpa iz Tekačevega.

Iz Hrvaške

Novo tobačno področje v NDH. Zaradi vedno večje porabe tobaka in vseh tobačnih izdelkov je sklenila hrvatska monopolna uprava saditi tobak tudi v Posavini. Tako bodo prihodnje leto v Orašju in njegovi okolici zasadili 8 milijonov tobačnih sadik.

Darila za bodoče matere v NDH. Za novo leto je Poglavnika družina obdarovala 300 bodočih mater ki so prišle na to slovesnost v Zagreb iz 400 raznih hrvatskih krajev. Vsaka bodoča mati je dobila popolno opremo in perilo ter plenice za otroka.

Elektrifikacija Hrvatske. Poleg državne akcije za elektrifikacijo hrvatskega podežlja je pridno na delu tudi privatna iniciativa. Tako so prizadeti krogi v zagorski občini Zlatar pred kratkim ustanovili združenje za elektrifikacijo samega Zlatarja in vseh okoliških vasi. Novoustanovljena zadruga bo svojim članom dobavljala električni tok iz državnih ali pa privatnih elektrarn.

Iz Srbije

Načrtno gospodarstvo v Srbiji. Poročali smo že, da je pri zadnji prenosovni srbske vlade med drugimi ministri izpadel tudi dotedanji minister za narodno gospodarstvo Mihajlo Oljčan, katerega je v omenjenem resoru zamenjal svojočasni glavni ravnatelj Pošte hraničarice dr. Milorad Nedeljković. Urednik belgrajvskega nemškega dnevnika »Donau Zeitung« je imel pred dnevi z njim razgovor o novi srbski gospodarski politiki, ki jo bo uveljavljal dr. Nedeljković v vladi generala Nedića. V svojih izjavah je srbski minister za narodno gospodarstvo zatrjeval, da je gospodarstvena politika Nedićeve vlade usmerjena v vključitev Srbije v načrtno gospodarstvo novega evropskega velikega gospodarskega območja. Zato je po izjavi dr. Nedeljkovića treba srbsko gospodarstvo smatrati za organsko celoto. Vse proizvodne možnosti se morajo načrtno razvijati in morajo imeti določen cilj in namen.

Gledališče

OPERA. Četrtek, 14. januarja ob 17: »Thais«. Red B. — Petek, 15. januarja ob 15: »Slepa mlča«. Opera. Iven. Zvezane cene od 18 lir navzdol. — Sobota, 16. januarja ob 17: »Beg iz seraja«. Premiera. Red Premierski. — Nedelja, 17. januarja ob 15: »Angel z avtorom. Mladinska opera. Iven. Zvezane cene od 15 lir navzdol. — Ob 16: »Thais«. Iven. Cene od 24 lir navzdol.

J. Massenet: »Thais«. Opera v sedmih aktech. Osebe: Atanuel — Primož, Nicolas — Sadojev, Palemon — Petrovič k. g. suženj — Dolničar, Thais — Heybalova, Krola — Mlejnikova, Mirtala — Stritarjeva (prej), Albina — Golobova, Dirigent: N. Stritof; režiser: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti; koreograf: inž. P. Golovin; scenograf: A. Gerolčič; naštati za kostume: J. Vitanova.

Opazujemo na popoldansko predstavo operete »Slepa mlča« (J. O. Dobeč), ki bo v petek ob 15 popoldne v glavni partiji: Mlejnikova, M. Sanein, Poličeva in Zupan. Dirigent: R. Simoniti; režija in koreografija: inž. P. Golovin.

Premiera Mozartove opere »Beg iz seraja« bo v soboto za red Premierski. To delo, ki prihaja po večletnem odmoru zopet na spored, bo izvajajo pod muzikalnim vodstvom dirigenta A. Saffata in v režiji C. Debeveca. Instrumentacija je svojska, v njej je uporabljen Mozartov orientalsko poharbane motive, ki jim dajejo močno značilnost tolkala in orkestru. V tem pogledu je delo tipično rokokojsko, kajti ta doba je prevzemala v umetnost mnogo vzhodnjakega.

DRAMA. Četrtek, 14. januarja ob 17:30: »Primer dr. Hrnca«. Red Četrtek. — Petek, 15. januarja ob 17:30: »Poročno darilo«. Iven. Zvezane cene od 12 lir navzdol. — Sobota, 16. januarja ob 17:30: »Primer dr. Hrnca«. Red A. — Nedelja, 17. januarja ob 14: »Oče naš...« Iven. Zvezane cene od 15 lir navzdol. — Ob 17:30: »Deseti brate«. Iven. Zvezane cene od 15 lir navzdol.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 17. januarja ob 5: »Vihar v kavarah«. Opazujemo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12-I, desno.

RADIO. Četrtek, 14. januarja: 7.30 Pisanje glasa. — 8. Napoved časa; poročila v italijanski. — 12.30 Plošče. — 12.30 Poročila v italijanski. — 12.45 Italijanske pesmi v italijanski. — 13. Napoved časa; poročila v italijanski. — 13.08 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.10 Prenos za Nemčijo — orkester vodi dirigent Petralia. — 14. Poročila v italijanski. — 14.15 Vojaške pesmi — 15. Poročila v slovenski. — 17. Napoved časa; poročila v italijanski. — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Koncert klasičnega tria. — 17.35 Koncert sopranistke Masele Predit. — 17.50 Poročila v slovenski. — 19.45 Valček. — 20. Napoved časa; poročila v italijanski. — 20.09 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Koncert orkestra Cora. — 21. Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljanec. — Lahka glasila. — 21.40 Trio Emona. — 22.10 Predavanje v slovenski. — 22.20 Pesmi za vse okuse vodi dirigent Segurini. — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnar: dr. Piccoli, Bielewska 6; mr. Hoberer, Celovška 62; mr. Gariš, Moste, Zaloska 47.

Poizvedovanja

V nedeljo sem v šentpetrski cerkvi pozabila v tretji klopi usnjato torbico s ključji, legitimacijo in denarjem. Prosim najditelja, da denar obdrži, izgubljene predmete pa naj odda na upravi »Slovenca«.

Zgubila sem v soboto, dne 9. t. m. od trgovine Čenik do trgovine Škaberje osebo legitimacijo na ime Selan Rotija, eno krušno karto na ime Selan Rotija in dve oblačili na Ivanka in Rotija Selan. Pošten oblačitelj naj jih odda proti nagradi upravi »Slovenca«.

Italijanska lovna letala Macchi C. 202 obstreljujejo in zažigajo sovražne oklopne avtomobile

Šport

Uradna objava CONI-ja št. 2

Sporočilo društvom. Vsa športna društva ljubljanske pokrajine morajo sporočiti zaupniku CONI-ja do 20. januarja t. l. barve tekmovalnih dresov odnosno krojev (majic in hlačk) za vse odgovarjajoče odseke.

Opozorilo. Sporočamo vsem dosedanjim predsednikom športnih združenj, da so bili potrjeni tudi za leto 1943-XXI. Predsedniki, ki nameravajo zamenjati kateregakoli svojih sodelavcev, morajo predložiti tozadevne predloge do 30. januarja t. l. Imena društev, športna društva, katerih imena se nanašajo na stvari, osebe, kraje ali simbole bivše Jugoslavije, morajo zaprositi pri zaupniku CONI-ja za dovoljenje, da smejo spremeniti društveni naziv in predložiti novo ime, ki ga mislijo prevzeti. Rok za to je do 30. januarja t. l.

Haeggovi rekordi potrjeni

»Hitre noge, kje so vaše meje?«, vprašuje športni sodnik v predzadnji številki »Obiska«, ko pripoveduje o novih svetovnih rekordih Gundarja Haegga. Vee kaže, da teh meja za enkrat še ne moremo slutiti. Kljub vojnim časom smo dobili močno spremenjeno listo svetovnih rekordov v tekih, v hoji, skokih in metih. IAAF ali mednarodna lahkoatletika zveza je uradno potrdila konec sezone 1942-43 nič manj kakor 38 novih rekordov, doseženih v teku zadnjih dveh let. Ne gre seveda za 38 športnih panog, kajti rekordi nekaterih so bili ponovno zboljšani.

Posebno bogata žetev svetovnih rekordov je bila na Švedskem. Sam Gundar Haegg jih je postavil 11 v teku na razne srednje in dolge proge, ostali Švedi pa so jih postavili nadaljnih deset. Nič čudnega, da so podarili Švedi letos brez vsakega pomiselnja zlato medaljo za športne zasluge temu urnemu Haeggu. Preveč številki bi bilo, če bi hoteli seznaniti naše bralce z vsemi rezultati, ki jih je mednarodna lahkoatletika zveza priznala. Zato ne bomo govorili o uspehih v yardih in miljah, temveč se bomo omejili na novo priznane znamke v metrih. Začeli bomo s skromnim Švedom Jonom Mikaelssonom. S skromnim zaradi tega, ker Mikaelsson je samo pešec, ne pa tekač in ga zato le malokdo pozna.

Jon Mikaelsson je prehodil letos 3000 m v 12 min. 19.9 sek., 5000 m v 20 min. 55.3 sek., 20 km v 1 uri, 32 min., 28 sek.; razen tega je tekmoval oktobra meseca še v enourni hoji in prišel 13.555 m daleč, kar tudi pomeni nov svetovni rekord. Med elovitimi pešci omenjamo še Nemca Hermana Schmidta, ki je prehodil 30 km v 2 in pol urah 22.6 sek. Imena in rezultati, ki jih bomo morali še vpisati v tabelo svetovnih rekordov, so naslednja:

metanje diska: Adolfo Consolini, Italija, 53.43 m; višina: Lester Steers, Amerika, 2.11 m; palica: Cornelius Warmerdam, Amerika, 4.72 m; 100 m: Harold Davis, Amerika, 10.2 sek.; 400 m: Grover Klemmer, Amerika, 46 sek.; 1000 m: Rudolf Harbig, Nemčija, 2.21.5; 1500 m: Gundar Haegg, Švedska, 3:45.8 min.; 2000 m: Gundar Haegg, Švedska, 5:11.8 min.; 3000 m: Gundar Haegg, Švedska, 8:01.2 min.; 20 km: Andras Csallari, Madžarska, 1:03:01.2; 4x800 m: Nemčija (Seibert, Grau, Kaindl, Harbig), 7:30.4 min.; 4x1500 m: Švedska (Janseen, Karlsson, Kaelarne, Hellstroem), 15 min. 42 sek.

O švedskem tekaču Gundarju Haeggu je znano, da je izboljšal tudi nekaj svetovnih znamk v teku na milje, o teh pa smo že poročali med letom. Dodajemo, da niso dosegli vseh omenjenih rezultatov letos, temveč v teku zadnjih 2 let. Ti rekordi so sedaj potrjeni in jih bodo ogromne množice ljubiteljev športnih števil vpisale v svoje zlate knjige najboljših rezultatov človeške zmogljivosti.

Športniki, ali že veste...

... da potuje Karl Schäfer s svojo drsalno družino po Nemčiji in da ima v vsakem mestu veliko hvaležnih gledalcev. Ljudje so navdušeni nad njegovimi prireditvami, športniki pa ne tako. Le-tom je žal, da Schäfer ni več tekmovalce in da se ne udeležuje športno. Šport zahteva napevosti in borbe, Schäferjeva umetniška družina pa nastopa samo z virtuoznostjo in z ljubimi scenami na drsalkah. O njegovem plesu na ledu piše Mals-Gogela naslednje: »Marsikaj bomo še videli Schäferja na ledu. Nikoli več pa ga ne bomo doživeli tako, kakor nam je v spominu. Nekdaj je gojil šport, dandanes pa pleše. To je nekaj drugega, je nov svet, ki pomeni slovo.«

... da je nemški športni vodja von Tschammer izdal proglas, s katerim dovoljuje in priporoča gojitev smučkega športa v okviru danih možnosti? Vojška oblast mu je dala na razpolago veliko zalogo smuč, državno športno vodstvo pa je ustanovilo posebno organizacijo za izposojevanje smuč. V vsem so organizirali 900 izposojevalne za smuč.

Naročajte »Slovenca«!

DARMOL

Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

Po dolgem, vdanem trpljenju so snoči naša dobra mama, gospa

Antonie Hauffen
roj. Luckmann

vдова po višjem sodnem svetniku

mirno v Gospodu zaspali. — Pogreb bo v četrtek, dne 14. jan. 1943, ob 4 pop. z Zal. iz kapele sv. Andreja k Sv. Križu. Berlin, Banja Luka, Ljubljana, 13. I. 1943.

Dr. Hermann Hauffen, ing. Fritz Hauffen, Maria Luschin roj. Hauffen

TOMAŽ POKLUKAR:

Če bi z razumom iskal sebi primerne družice, bi je ne našel. Zato je treba poslušati tudi srce, ki ti o pravem času pokaže na pravo. Je res, da nagibi krvi včasih varajo. Varajo te, kadar misliš samo na sedanjost in na sebe; ne varajo te pa, kadar misliš na rod, na otroke in na lastno ognjišče. Prava ljubezen, ki je dana od Boga, ima svoje korenine v duši, ki je večna; tudi v krvi jo čutiš, vendar samo v potrdilo, da je prava.

Ker je imel Matevž Majdo rad, je ljubil tudi vse njene; znane in neznanke, naklonjene in nenaklonjene. Bolelo ga je samo to, da mu sedaj, ko bo moral prevzeti posestvo, ne zaupajo več hčerke.

Zakaj mu je ne zaupajo? Ah, to je čisto človeško; ne morejo si predstavljati, da bi bilo dekle na kmelih srečno. In če je še kaj drugega, gre za nesporazum, za napačne nazore o družabnem položaju višjih in nižjih, za zameno med bistvom in videzom.

Dobro bi bilo govoriti z njenimi starši, toda sedaj ni časa za to. Sedaj ne utegne, izpiti so pred duri.

bila nove obleke, ker se je tako lepo vrteti po godbi in ker je v plesnih šolah tako veselo.

Materi jih bodo spremljale v dvorani, tam bodo posedale po stilih ob stenah in obujale spomine na stare dobre čase. Mimogrede se bodo ozirale tudi po mladih ljudeh in bodo brale vse tisto, kar bo še skrito v srcih, ki rajajo, pa v dušah, ki bodo začele z vasovanjem. Z obrazov svojih hčera bodo brale in vedle veliko več kakor one same.

Tudi Majdo so vabili, naj bi hodila plesat, posebnega veselja pa ni kazala. Ko je vprašala Matevža, kako misli, ji ni branilo: »Ne poznam dekleta, ki ne bi rado plesalo; ne bo ti škodilo, če greš, kadar te bo veselilo.«

Zase pa je mislil drugače: »Naj le gre in naj se preizkuša, če je trdna.« Ni hodila redno, le tu pa tam je šla, ker je tudi sestra želela, da hodi z njo.

Kadar je prišel Matevž, mu je bilo hudo, ko jo je gledal. Zdela se mu je kakor negovana vrtnica, ki je pogrnala korenine v dobri zemlji. Kako neki bo uspevala, ko jo bo presadil v gorski svet, kjer bo zemlja trša, veter močnejši.

Več časa za take misli pa ni bilo. Dekle se je opravičilo spremljevalcu in pohitelo naravnost k Matevžu, kakor otok k materi. Svoje glavo pa je res bil ta Matevž! Z nobeno drugo ni plesal kot z Majdo in njeno sestro; če pa so ju prosili drugi, je prisel k materi, in ji delal kratak čas. Ni ji pravil o gruntu in tudi ne o vsakdanjih stvarih, pač pa je razliral veselje, da so tudi druge gospe pomaknile stole bliže.

Tako je bilo trikrat ali štirikrat. Večkrat ni prišel. Sploh je izostal, kakor da se je vsega tega naveličal.

Lepega dne je presenetil Majdo z novico, da je diplomiral in da je sedaj konec z dobo učenja. Samo na diplomu mora še počakati in potem bo odpotoval. To so zvedeli tudi v klubu. Ravno na seji so zvedeli, ko je poročal načelnik, da je v skrbah za smučkega učitelja, ki bi naj začel z delom pri novem domu blizu Mrzlega studenca. Lapornikov Jernej, ki je bil določen za učiteljevanje na snegu, je dobil službo, in sedaj ne more. Kakšna škoda ravno sedaj, ko bi bilo treba novo zimsko postojanko šele vpletati!

»Bomo morali govoriti z Matevžem.« »On je edini, ki nas lahko reši iz zagate. Morali bomo govoriti z njim; če ne bo hotel, bomo vprašali Janeza.« Predlog, ki so ga na seji sprejeli, so zapisali v zapisnik takole: Odbor je sklenil enoglasno, da zaprosi za smučkega učitelja najprej Matevža, če pa ta ne bo mogel, pride v poštev Janez.

Srečno
novoleto
želi svojim
cenjenim odjemalcem

TOVARNA ZA KVAS IN DIASLAD
RUDOLF ZALOKER
LJUBLJANA

Mali oglasi

Prodamo

Zabojčke
za pošiljanje interniran-
cem, ne potrebujete vreč!
Dobite pri RAVNIKAR
Fran, lesna industrija —
Ljubljana, Linhartova 25

Prodamo:

visoke omare, omare s
predali, kuhinjske kre-
denice, razne mize, sto-
krle, otroške, zložljive in
navadne postelje, žične
vložke, žimnat modroo,
predsedno in vrtno gar-
nituro, starejše pisalne
mize, tridelno pislo ter
gramofon in posamezne
plošče, gasperček, drsal-
ke in drugo. V trgovini
»OGLED«, Mestni trg 3
(vhod skozi vežo).

Posestva

Ugodna naložba kapitala
je priložnostni nakup par-
cel v najbližji periferiji
Ljubljane, blizu cestne
železnice v izmeri 240 do
760 m². — Vsa pojasnila
daje Prištavec Franjo,
realitetna pisarna, Ljub-
ljana, Cesta Ariella Rea
št. 3.

Kupimo

Električni gramofon
brez ojačevalca, kupimo.
Nastov v upravi »Slov.«
pod št. 108.

Objave

Prostovoljna dražba

Zaradi preselitve pisarne
v vilo Puharjeva ul. 14
ob klasični gimnaziji za
Figovcem se vrši PRO-
STOVOLJNA DRAŽBA
dela premičnin pisarne
odv. dr. Benkoviča Iva,
prihodnji petek, dne
15. t. m. ob 3 popoldne
v Ljubljani, Beethovnova
št. 14, palača »Dunav«,
mezz. levo — mize, sto-
li, omare (tudi za oble-
ke), stelaže, lestenci, sve-
tlike, opalograf itd. Ogled
v sredo in četrtek od 3
do 4 popoldne.

Poizvedbe

Ročni voziček

na gumijevih kolesih —
znamke Ign. Vok, je bil
pozabljen dne 11. t. m.
zvečer na tovrnem ko-
odvoru. Prosi se najdi-
telja, da ga vrne lastnici
proti visoki odškodnini.
Petronafita — Ljubljana,
Blatweisova cesta 35a.

TEL. **KINO SLOGA** 27-30

Ljubzen in trpljenje človeka izven zakona
v filmu

»BANDIT«

Najboljši španski umetniki: Agustini Irusta,
Anelia Bence in dr.

Predstave od 14.30 dalje; konec ob 20.15.

TEL. **KINO UNION** 22-21

Pustolovščine in kazen največjega osvajačca
ženskih src

»DON JUAN«

Adriano Rimoldi — Carla Candiani

PREDSTAVE:

ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in
praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30.

TEL. **KINO MATICA** 22-41

Tajinstvena ljubzenska drama

»MOLČEČA USTA«

z znanimi igralci: Fosco Giachetti, Annette
Bach, Andrea Checchi, Carlo Campanini.

PREDSTAVE:

dnevno ob 14.30, 16.30 in 18.30; ob nedeljah
in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30.

9.

Hal! Kako se vse razločno vidi. Glej,
tamle ona gora. Le nekaj oklešenih dre-
ves stoji tam. Cest ali celo železnice v takih
divjinah ni bilo. Zato pa dosti divjačine.
Če sem prav videl, tudi sloni.

10.

Hrrr... trrrr... Mešanica čudnih, ne-
navadnih glasov mi je napolnila ušesa. V
trenutku mi je oče pripel padalo in me
sunil z letala. Še ustrašiti se nisem utegnil.
Ko sem letel navzdol, sem se bežno ozrl kvi-
šku. Groza... letalo v plamenu... Oče, joj
kaj je z njim?...

Zapustila nas je, previdena s tolažili svete vere,
nad vse ljubljena mama, gospa

Jožefa Setina roj. Spreitzer
nadučiteljeva vdova v Črnomlju

Pogreb drage pokojnice je bil v sredo, 13. januarja 1943, ob 3 pop v Vojno vas.

Ljubljana, Črnomelj, 12. januarja 1943.

Zalujoči ostali

Sneg spet naletuje.

Naslednjega dne se je zglasil pred-
sednik pri Matevžu. Povedal mu je ka-
ko in kaj. Temu so žarele oči ob misli,
da bi preživel še nekaj tednov med
ljudmi, ki bodo prišli od blizu in daleč,
da bi se razvedril v snegu. Ah, kako
bi bilo prijetno bivati nekje, 1300 m vi-
soko v planinski koči, do katere pridejo
samo zimski športniki in kjer ne vidiš
ničesar drugega kakor belo ovedo, goz-
dove, venec vrhov in modro nebesko
kupolo nad njimi.

V začetku se mu je zdelo neresno in
naravnost sebično, da bi si privoščil ta-
ko razkošje. Smuč v roki pa so mu pri-
govarjale: sprejmi, Matevž, ugodno pri-
ložnost, sprejmi, še letos in potem bo
konec.

»Za to gre, da bi ti šolo vpeljal, po-
tem bi že našli človeka, ki bi jo vodil
dalje. Ti znaš ravnati z ljudmi in uslu-
go bi nam napravil.«

»Ne govori preveč, dragi moj pred-
sednik, ker bom prehitro rekel da. Sa-
mo domov bi moral, ker me bodo pri-
čakovali.«

»Pozimi ni dela, Matevž. Lahko te
bodo pogrešali.«
Zunaj je naletaval prvi sneg. To je
bilo odločilno. Matevž je dal svojo be-
sedo ter se hitel napravljati, da bi doži-
vel z Majdo lepoto prvega zimskega
dne. Kar na hitro se je odločil, da bo
prevzel dolžnost smučkega učitelja pri
Mrzlem studencu, zakaj mudilo se je in
ni bilo časa za daljši razgovor.

V trenutku je pozabil na vse, na
grunt, na ločitev od mesta in na svojo
usodo. Nebo je sipalo bele zvezdice in
Matevž je hitel k dekletu, da mu pove,
da bo šel v gore, kjer bo smučal, dokler
se mu bo ljubilo. Šele potem se bo vrnil
k Andraževim.

Brez oklevanja je pozvonil. Če je
Majda doma, je vprašal in ko jo je za-
gledal, je hitel: »Sneg pada, Majda, prvi
sneg! Hitro se napravi!«

Gospa je pričakovala, da bo govoril
o izpitu. Še omenil ga ni. »Hvala Bogu,
da je tudi to opravljeno!« ji je odvrnil,
ko mu je čestitala. Nerač je počakal, ko
mu je natakala kozarec proseka, ki sta
ga popila na srečo. Sesti ni utegnil. Pi-
jača pa mu je tem bolj prijala, ker jo je
dobil pri Majdinih.

Ze pod hišo jo je prijel pod roko in
vodil kakor zaročenko. Mati za oknom
je ugibala, kaj mu je, da je tako vesel,
fant pa je hitel in pripovedoval dekletu:
»Poslavljam se. Par tednov se bom
poslavljal. Za smučkega učitelja bom šel
in ostal bom na snegu, dokler se mi bo
ljubilo. Razumeš, Majče, dokler se mi
bo ljubilo! Kar naravnost mi povej, da
sem napravil veliko neumnost!«

»Rajše bi videla, da bi ostal v me-
stu.«

»Ne, draga moja, mesta sem sit in
tu sem opravi, kar sem moral opraviti.
Ti me ne obsojaš; ah, moj Bog, kaj bo-
do rekli doma? Še danes jim moram pi-
sati.«

A. Fogazzaro:

82

Palača ob jezeru

Nato je pripovedovala o Sillovem obisku naslednjega dne, kako ga je hladno sprejela, in kaj ji je napisal v knjigo. Povedala mu je o nocošnjem očetovem srečanju s Sillo in o vtisu, ki ga je pri tem dobil oče. Bala se je, da grofova niša skriva kako žalostno skrivnost in si je očitala, da je zaradi prevelike popustljivosti in nepazljivosti pustila vzkliti čustva, ki bi morda tiralo mladeniča v pogubo, če bi ne našlo odziva.

»Zdelo se mi je potrebno, da vam povem vse to, čeprav ni brez graje zame.«

Župnik si je v zadregi mel roke in stiskal ustnice.

»Zares ne vem, kaka graja naj bi bila...«

Bil je v zadregi in videlo se je, da se ne more znajti v vsem tem. Vprašal jo je, kakšen človek da se ji zdi Silla. Odgovorila mu je, da je plemenit, a da njegov duh ni popolnoma zdrav, da je zagrenjen zaradi udarcev, ki jih je že moral doživeti.

»Se vam zdi, da je gojil do vas kako posebno nagnjenje?«

Edita ni odgovorila.

»Vi pa niste čutili nikake naklonjenosti do njega in gospod Silla je le domneval, da mu vračate njegovo nagnjenje?«

»Ne, gospod. Bojim se, da ni samo domneval.«

Odgovorila je čisto tiho in nizko sklonila glavo.

Duhovnik je molče gledal njeno zlatolaso glavo. To odkritje ga je bolelo.

Edita je dvignila glavo in si pokrila obraz z rokami.

»Bojim se,« je dejala, »da si nisem dovolj prizadevala, da bi skrila svoja čustva.«

»A če je ta mladenič plemenit, če se zanima za vas in če... oprostite... kakor ste se izrazili... vi sami...«

Edita je spustila roke v naročje in pogledala duhovnika z vlažnimi očmi.

»Kako morete misliti to, gospod župnik, ko pa veste vse? Kako bi se mogla za to odločiti, ko pa me oče potrebuje? Da bi poleg ali morda proti dolžnosti do očeta postavila drugo, močnejšo? Sem zato prišla v Italijo? Sicer pa to tudi ni moj poklic; prepričana sem.«

»Ste zares prepričani?« jo je resno vprašal duhovnik. »Ali se zavedate, kako težka je žrtev, ki jo jemljete nase in ki bo morda s časom postala še težja?«

»Nikar ne recite tega!« je dejala Edita in sklenila roke. Moja žrtev je malenkost v primeri s tem, kar dolgujem očetu. O da bi me Bog uslišal in mu vrnil vero! Srečna sem, da ni ničesar uganil. Kar se mene tiče, bom že prebolela in pozabila. Prosim vas, da bi mi pomagali.«

»Ali je ta žrtev zares potrebna in koristna? Premislite dobro. Morda želi vaš oče, da bi si ustvarili svoj dom in ga ta skrivna skrb muči. Sicer pa nikdar ne vemo, kakih sredstev se poslužuje Bog, da pritegne duše k sebi. Morda bi življenje v krščanski družini blagodejnejše vpliva-

lo nanj. Govorim to glede bodočnosti. Kar se pa preteklosti tiče, se nikar ne vznemirjajte. Če ste mladeniču pokazali nekoliko naklonjenosti, zaradi tega niste niti malo odgovorni za zlo, ki bi ga morda storil.«

»Vem, da nisem odgovorna, a bolelo bi me vseeno.«

Duhovnik je molčal. Ni mogel najti pravih besed. Druge misli so mu silile v ospredje. Zdelo se mu je potrebno, da kaj stori, da prepreči nepošteno namene, ki bi jih imela donna Marina, kakor je domnevala Edita.

»Povejte mi popolnoma odkritosrčno,« je dejal deklci, »se vam zdi, da sta Marina in Silla dogovorjena? Nikar se ne bojte izraziti svoje sodbe. O vsej zadevi moram biti natančno poučen, v primeru, da bi morda mogel preprečiti kako večje zlo.«

»Pred dvema dnevoma brez dvoma še nista bila,« je odvrnila Edita. »Zdaj pa se bojim, da sta.«

»Da sta sporazumljena?«

»Da. Če še nista, se bojim; da bosta kmalu. To slutim.«

»Da. Če še nista, se bojim, da bosta kmalu. To slutim.«

»Bojite se, da bosta,« je ponovil don Inocencij kakor sam zase, se naslonil s komolcem ob mizo, naslonil želo ob dlan in se zamislil. Čez nekaj časa je odprl predal pisalne mize in vzel iz njega nekaj listov.

»Ste odgovorili gospodu Sillu na to, kakor vam je napisal v knjigo?« jo je vprašal.

»Ne, gospod župnik.«

»Kako?«

Bržkone je uganila njegov predlog, zato je tako tiho odgovorila.

»Ne, nisem odgovorila.«

Duhovnik je vstal.

»Prav,« je dejal. »Odgovorete mu zdaj.«

Tudi Edita se je nehoti dvignila. Brez vsakega pojasnila je uganila župnikov namen.

»Kar zdaj napišite,« ji je dejal in postavil črnilnik blizu k papirju, ki ga je vzel iz predala.

»Mislite, da je to moja dolžnost. Kar takoj?«

»Zdi se mi tako. Moja skrb pa bo, da odločim, če bom pismo oddal in kdaj. Sedite na moje mesto.«

Edita je molče ubogala. Mirno je vzela pero v roko in pogledala duhovnika.

Pišite mu, kar hočete, samo da mu vrnete nekoliko poguma.«

Deklci ni nič odgovorila. Sklonila je glavo in se zamislila. Župnik pa je medtem stopil k oknu, ga odprl in se naslonil nanj. Zvezde so ga prijazno pozdravljale in odobravalje njegove namene, črna zemlja, pa se je zdelo, da mu ugovarja.

Čez nekaj minut ga je Edita poklicala in mu podala list.

»Ne,« je dejal, »ne bom čital. Nikar ne pozabite, da Bog ne zapusti tistih, ki zaupajo vanj. Zato se nikar ne žaostite in pojdite k počitku! Pozno je že.«

Srečno novo leto želi

Pičman Lovro

Podjetje za vodovodne instalacije, centralne kurjave in kleparstvo

Ljubljana, Ilirska ul. 15 — tel. 29-11

Srečno novo leto

mojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

Ivan Rozina

barve in laki

Ljubljana, Bleiweisova c. 14

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Simon Kunčič

izdelovanje sodavice - prodaja premoga in drv

Ljubljana, Sv. Petra c. 45

Srečno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

Adolf Slapernik

izdelovanje brezalkoholnih pijač

Ljubljana, Cesta 29. oktobra 19
Telefon 36-83

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom

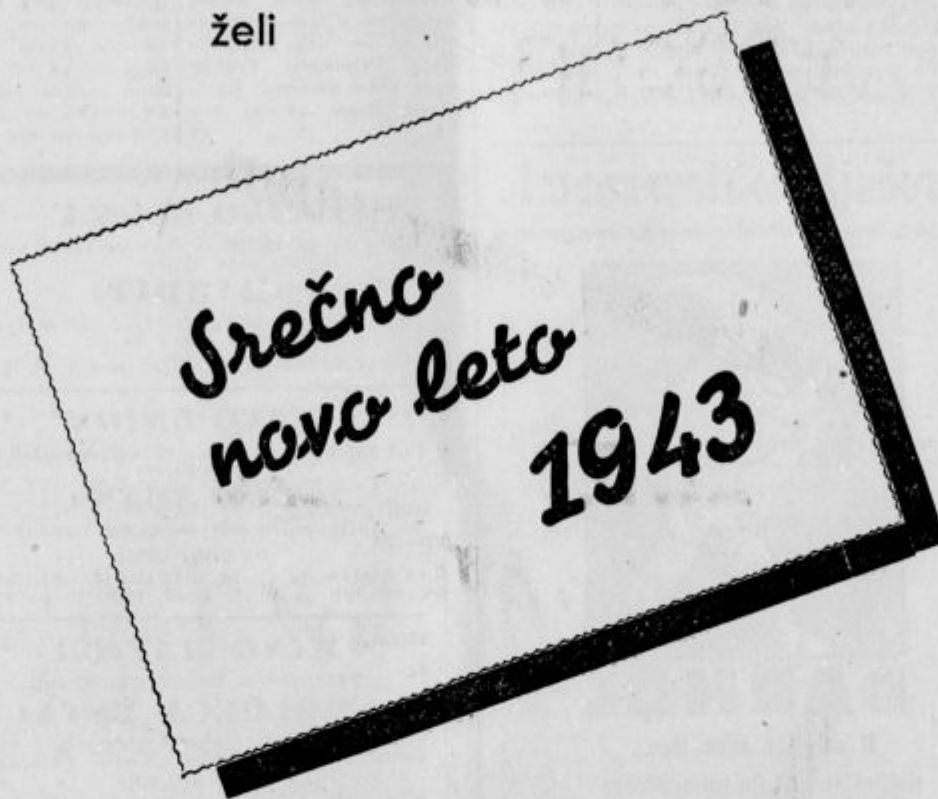
Helena Banko

gostilna pri „Nacetu“

Ljubljana, Šmartinska cesta 3

Vsem svojim cenjenim naročnikom
in odjemalcem

želi

**LJUDSKA
TISKARNA
LJUBLJANA**

Srečno novo leto

želim svojim cenjenim odjemalcem

Marjan Glavnik

trgovina sadja in zelenjave

Ljubljana, Pogačarjev trg 1

Telefon 24-93

Srečno in uspeha polno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

ŽELEZNINA »STABIL«

STANKO BIDOVEC

Ljubljana, Celovška 72 - Tel. 46-30

Srečno in blagoslovljeno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

DROGERIJA

DANICA SFILIGOJ

Ljubljana, Bleiweisova 18 - Tel. 37-08

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

Alojzij Mrovlje

kartonaža

Ljubljana, Emonska cesta 2

Srečno in uspeha polno novo leto

želi vsem cenjenim naročnikom in poslovnim prijateljem

FRAN RAVNIKAR

tesarski mojster, parna žaga in lesna industrija

Ljubljana, Linhartova ulica 25

Edgar Wallace:

46

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»Naj kar vstopi... Govoril bom z njim med štirimi očmi.«

V urad je vstopil visok človek z dolgo haljo in rdečim fesom. Bil je kakih pet in petdeset do šestdeset let star, močan, stasit, zarjavlega obraza, ki je bil nekam trd, in sive brade. Ko je vstopil, se je globoko priklonil.

»Mislim, da znate francoski,« je brž spregovoril T. Ks.

Prišlec se je poklonil.

»Moj zastopnik vam je že povedal,« je rekel francoski T. Ks., »da bi rad nekaj podatkov, ki bi pojasnili neki zločin, ki se je dogodil v našem mestu. Dal sem vam zagotovilo, če je bilo sploh potrebno, da se vam ni treba bati ničesar zaradi tega, kar bi nam povedali.«

»Razumem, effendi,« je odgovoril visoki Turek. »Amerikanci in Angleži so bili vedno z menoj prijazni in večkrat sem bil v Londonu. Zato sem prav vesel, ako bi vam mogel pomagati.«

T. Ks. je stopil h knjižni omari, ki je bila zaprta in je stala v drugem koncu sobe, jo odprl in vzel iz nje neki predmet, zavit v svilnat papir. Položil ga je na mizo in Turek je mirno opazoval vse njegove kretnje. Komisar je počasi odvijal omot in končno se je prikazal dolg, tenek nož, že zarjavel in zamazan. Ročaj je moral biti, dokler ni bil še počrnel, iz ciziranega srebra. Vzel je nož in ga dal Turku.

»Ta nož je, kakor mislim, vaš,« mu je prijazno rekel.

Turek je obračal nož na vse strani in ga ogledoval ter stopil še bliže k mizi, da bi ga ob večji svetlobi bolje videl. Ogledal si je še rezilo ob ročaju in ga nato vrnil Tu. Ksu.

»Res je moj ta nož,« je rekel.

T. Ks. se je nasmehnil.

»Sveda. Veste, tik ob ročaju sem bral 'Hussein Effendi iz Drača', kar je pisano po arabsko.«

Turek je sklonil glavo.

»S tem orožjem,« je nadaljeval T. Ks. nekako slovesno, »se je izvršil v našem mestu neki umor.«

Turek ni pokazal nikakega zanimanja ali začudenja in ne vznemirjenja.

»Je že bila taka božja volja,« je nato mirno menil Turek. »Take stvari se dogajajo tudi v velikih mestih kot je London.«

»Nož je bil vaš,« je spet poudaril T. Ks.

»A moja roka je bila v Draču, effendi,« je odvrnil Turek in si je znova ogledal nož.

»Tako, torej je Črni Roman mrtev, effendi?«

»Črni Roman?« se je T. Ks. začudil.

»Grk, ki so mu pravili Kara,« je nadaljeval Turek, »je bil zelo podel človek.«

T. Ks. je planil zdaj pokonci, se oslonil na mizo in gledal napeto Turka.

»Kako veste, da je bil Kara?« je hitro vprašal.

»Kdo drugi naj bi bil?« je vprašal. »Ali niso vaši časopisi polni te zgodbe?«

T. Ks. je spet sedel in bil nekoliko razočaran in hud sam nase.

»Res je, Hussein Effendi, a nisem mislil, da berete časopise.«

»Tudi jaz, gospod,« mu je hladno odvrnil. »Nisem vedel, da je bil Kara umorjen, dokler nisem videl tega noža. Kako vam je prišel v roke?«

»Našli smo ga v nekem kanalu,« je povedal T. Ks., »kamor so ga najbrž odvrgli morilci. Toda če niste brali časopisov, effendi, potem pač veste, kdo je izvršil umor.«

Turek je počasi dvignil roke do višine ramen.

»Kristjan sem,« je rekel, »in v veri mojih očetov je mnogo modrih rekov, ki se jih spominjam. Eden takih, effendi, je: 'Hudobnež umre v domu pravičnega in z orožjem pravičnega se konča hudobni.' Ekselencia, jaz sem pošten človek in nikdar v svojem življenju nisem zagrešil kaj podlega. Nikdar nisem skušal koga oropati ali umoriti, če pa sem želel komu slabo, Bog, ve, da nisem želel tega zaradi njegove smrti, temveč ker je bilo njegovo življenje v škodo meni in mojim. Vprašajte ta nož in poslušajte njegov odgovor: 'Vojščak je služabnik meča' in 'Modri služabnik molči o opravič svojega gospodarja.'«

T. Ks. se je razočarano nasmehnil.

»Upal sem, da mi boste pomagali, in se bal,« je rekel. »Če ne morete govoriti, vas ne morem k temu prisiliti ne z grožnjami ne s kakim postopkom. Hvaležen sem vam pa le, da ste prišli, čeprav mi vaš obisk, oprostite, ni nič koristil.«

In se je spet nasmehnil ter mu dal roko. »Ekselencia,« je odgovoril hladnokrvno stari Turek, »marsikaj je v življenju, kar je naj-

bolje pustiti v miru, in so dogodki, ob katerih mora biti pravica slepa, da ne najde krivca... To je eden takih slučajev.«

Tako se je končal razgovor, od katerega si je T. Ks. toliko obetal. Razočaran je odšel na Portman Place, kjer je menil, da bo srečal Belinda Mary.

»Kje bo imel gospod Lexman ono svoje slovito predavanje in o čem bo govoril?« ga je vprašala takoj potem, ko ga je pozdravila.

»Govoril bo o predmetu, ki mene neznan-sko zanima,« ji je resno odgovoril. »Svoje predavanje je naslovil 'Skrivnost skrivljene sveče'. V zadevi kriminalnih odkritij ni tako bistre glave, kakor je John Lexman. Če bi se bil posvetil policijskemu poklicu, namesto da bi uporabljal svojo bistrost za pisanje zgodb, sem prepričan, da bi zavzemal v naših vrstah najodličnejše mesto. Zdjaj se je odločil za to predavanje, h kateremu sme samo omejeno število povablencev, med katerimi so vsi policijski šefi vsega kulturnega sveta. O'Grady je že odpotoval iz Amerike, kakor mi je daval radio-telegrafično sporočil. Vabilu se je odzval celo šef ruske policije, ker je, kakor veste, ta umor zbudil povsod v vseh policijskih krogih največje zanimanje. John Lexman ne bo samo predaval,« je povedal tiho, »temveč pove tudi, kdo je izvršil umor in kako se je vse zgodilo.«

Belinda Mary je trenutek pomislila.

»Kje bo predaval?«

»Ne vem,« ji je začudeno odgovoril. »Ali je to važno?«